

САМОСТІЙНА УКРАЇНА

орган державницької думки

INDEPENDENT UKRAINE

Зміст

Шікаґо **Нью Йорк** **Ст. Пол**

Рік VI. **СІЧЕНЬ - ЛЮТИЙ, 1953** **Ч. 1 - 2 (60-61).**

ВІД ВИДАВНИЦТВА

Кризу у виданні журналу, в якій знаходився він від кількох місяців, вдалось нам оце перебороти, і з нинішнім числом є запевнений випуск журналу постійний і точний. Управа Видавництва зі своєї сторони зробила все можливе, щоби не допустити до ліквідації журналу, який здобув собі вже доволі поважне число передплатників, читачів та симпатиків. Випускаючи оце перше в 1953 р. число нашого журналу ми просимо вибачення тих усіх передплатників, які наперед зложили передплату, та не одержували журналу більше як три місяці.

Дотепер, хоча редагований вузьким ґуртом людей і полишений опіці та відповідальності кількох одиниць, журнал вспів здобути собі вже належне місце в українській публіцистичній службі. Доказом того є численні листи від університетських бібліотек, наукових осередків, світових музеїв, архівів та численних так наших, як і чужинних політичних і суспільних установ, які інформували, що не одержали вже від кількох місяців журналу, і запитували, що з ним сталося. Деякі з них просили конечно не переривати висилки їм журналу, бо він є потрібний їм до студій багатьох процесів, зв'язаних з українською проблемою. Все це вказує, що в наших умовах, на жаль, навіть такий далекий від задовільности журнал, як «Самостійна Україна», так на нашому внутрішньому, як і на зовнішньому ринку становить певну вартість, яку відповідні чинники оцінюють і потребують. Це дало нам заохоту і відвагу за всяку ціну доложити зусиль, щоби не дати журналові піти слідами численних наших еміґраційних друкованих появ, але задержати його далі для служби українській визвольній справі на еміґрації.

Та відповідальність за журнал — це не тільки справа Управи Видавництва, Редакції та Адміністрації. Відповідальність за журнал лежить на плечах усього українського громадянства, а принайменше тої його частини, що ідейно, політично і духово симпатизує з журналом. Звідси ми маємо сміливість і підставу звернутися до широких кругів наших визнавців і симпатиків з апелем піддержати всесторонньо журнал, і ми є переконані, що загал нашого громадянства нам такої піддержки не відмовить. Так співпраця з редакцією, як і допомога адміністрації у формі присднування передплатників, збирання пожертв на пресовий фонд, кольпортажі журналу, тощо буде ознакою, що загал вповні оцінює значення такої зброї у визвольній боротьбі нашого народу, якою являється незалежна наша преса. Бо тільки незалежна преса може боронити позицій незалежности Української Держави і бути доказом того, що боротьба за нашу політичну незалежність є висловом нашої внутрішньої, некупленої і непримушеної волі.

Місячник культури, політики і суспільного життя

Редагує Редакційна Колеґія.
Головний ред. д-р Тома Лапчак

Видає УКРАЇНСЬКА НЕЗАЛЕЖНА ВИДАВНИЧА СПІЛКА «САМОСТІЙНА УКРАЇНА», Виннипеґ, — Сен Пол — Чікаґо — Нью Йорк.

Адреса Редакції і Адміністрації:

INDEPENDENT UKRAINE
2000 W. SUPERIOR STREET
CHICAGO, ILL.

Редакція застерігає собі право скорочувати рукописи. Рукописи на бажання авторів повертаються.

Передруки з «Самостійної України» дозволені тільки за поданням джерела. Редакція застерігає собі авторське право друкованих в журналі статтей.

Редакція містить теж дискусійні матеріяли, що є висловом думки автора, а не Редакції.

Статті підписані повним іменем авторів є їх особистими і вони не конче мусять висловлюяати думки редакції.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

Ціна одного примірника в ЗДА і Канаді — 30 центів. В Англії і Австралії — 2 шилінґи. В інших дерхавах рівновартність 30 центів в перечисленні на валюту даної держави по обв'язуючому курсі.

Предплата «Самостійної України» виносить річно:

В ЗДА і Канаді — 3 дол.

В Анґлії і Австралії — 24 шилінґи;

В інших державах рівновартість 3 дол. в перечисленні на валюту даної держави.

Independent Ukraine
Articles published on political, cultural and social topics.
Edited by Editorial Committee
Published by
UKRAINIAN INDEPENDENT PUBLISHERS LTD.

САМОСТІЙНА УКРАЇНА

Рік VI. СІЧЕНЬ-ЛЮТИЙ, 1953. Ч. 1-2 (60-61).

О. Лятуринська

З Поеми „Героїка“

(Уривки)

Ми шукачі нових, незнаних ще доріг
до радощів незайманих. Яке ж то щастя
прорвати раптом буднів денний колобіг,
марноти сковуючі і тяжкі зап'ястя!

Іти, іти. А обіруч шумить ізвор,
а цвітом яблуневим процвіло повітря.
Ширяє чародійним колом кругозор,
Яріє на обличчі смаглість вітру.

Іти. Над головою сонце — Божий диск.
У серці птахом злотоперим — дивна мрія.
Її магічний, вічно-животворчий блиск
іскрить нам очі й барвно променіє в віях.

Бувають дні — лягають взбіччями тумани.
Не можна й прозорливцю в гори йти.
На вбитий причілок чіпляєш мокре лано
і цілий Божий день сумуєш ти.

Годинами переглядаєш устрій,
чи все приладжено і до ладу.
Знадвору кличе хтось тебе стоустий
і над шатром вчуваєш ти ходу.

Не клич, не клич і камінцем згори не грюкай!
Наосліп та ж не можна в гори йти.
Не можна йти! —
Яка ж то мука.

І визволення враз бозна відкіль
приходить несподівано крізь морок.
Ти надолужуй радісно й бадьоро
утрату зайву днів, пропащих хвиль.

А в небі — чиста прозорінь і синь,
а білі верхогір'я — мов атом.
Здається, досі й не було ніколи
таких ярких іскристих мерехтінь.

Без надуму, як стій, пливеш, пливеш
дорогою далекою ясною
і сині доторкаєшся рукою,
її глибіні й неозорих меж.

Відходить нагло, як морський відлив,
і душу залишає берегом порожнім.
На березі лишилось трохи див—
бурштин, то водорость. На мушлі кожній

вбачаєш перлою морську лагідь;
із водорості дихає глибинний запах.
Та в цьому цілісний не знайдеш його вид,
коли приходить дає й бере нахрапом.

Ти не відводь захоплених очей!
От утікає стомилево, наче обрин.
Визбируй ракушки, медузи — твій трофей,
дивись, дивися тужно аж за обрій.

І дуб і лаври на чоло,
із рук Архангела — рапіру,
Безсмертний, чи досить було б,
щоб осягти святого миру?

— Як можна вибрать з нагород,
тож із усього — лиш єдине:
тризуба знак, яко клейнод,
а прапор — жовто-синій.

(Зі збірки „Гусла“)

Д-р Остап Грицай

Чергою роковин

Декілька думок шляхом новоріччя.

1.

Скільки разів біжучий рік людського існування кінчається і починається новий, стільки разів для нас, українців теперішнього, настає щорічня черга роковинних свят, що ними наше громадянство іноді з помітним пієтизмом звикло вшановувати пропамятні етапи визвольних змагань України в останньому минулому. От зараз у січні двократні важливі роковини: проголошення ІУ-го універсалу Центральної Ради, і проголошення злуки всіх земель України в одну соборну, суверенну українську державу. До січневих роковин належить властиво і свято Крутянського подвигу 300 українських гімназистів і студентів, тієї молодечої фаланги України, що з такою геройською посвятою отвирає як перша ряд боїв за волю й державу України нашої епохи. А від лютня аж ген до грудня це знову пропам'ятні акти, збройні змагання армій і подвиги поодиноких людей, мирові договори великодержав, з якими починалась нова епоха нашого поневолення, і всежертви вибраних одиниць. Роковини Басарабової й Олени Теліги, трагічна героїка УГА, 40 тисяч пропащого українського цвіту, смерть вождів Петлюри й Коновальця, серпневий подвиг 1919 р., Листопадовий чин, Зимовий похід, Базар, Білас і Данилишин...

Але хіба просте хронологічне з'ясування й у спромозі змалювати всю трагедію того вікопомного замагання за власне існування, за оконечне визволення, за здобутки революції, що криється і в найдрібнішій даті тієї найновішої історії України?

Ні, далеко ні! І саме тому ота її велич, і глибінь і трагіка це річ для нашої національної свідомости й гордині, та для нашого почуття життьової повновартности на тепер і на будуче,—все наново чергою тих роковинних свят — творче і благодатне джерело щораз кращої обнови. Обнови й відродження національного духа і душі народу. І якщо з цього боку підійдемо до питання наших роковинних національних свят, то мусимо прийти до переконання, що для певного розуміння і пошанування їх треба нам переоцінки тих оціночних критерій, з якими ми досіль здебільшого підходили до наших свят. Переоцінки понять, що в'яжуться зі словами поразка, невдача й катастрофа. Переоцінки світогляду, що суть усякої бойової перемоги —у розгромі переможеного. Переоцінки засади, що всяка невдача мусить в переможеного звязуватися з комплексом почуть меншевартости.

2

Так!

Бо скажімо те ще раз!

Хіба ж була б вікопомна перемога старинних греків над перським сатрапом такою пресвітлою датою в історії всього античного світу, якщоб не опромінювала її сяєвом невмирущої слави героїка оконечної катастрофи Термопільських борців? І хіба ж це сьогодні не найвища честь, віддавана нами нашим молодим бойовикам зпід Крутів, коли прирівнюємо їх до святої фаланги Леоніда? А не є пропам'ятним прикладом на слушність староримського Gloria Victis**—слава переможеним—що римський переможець нечуваними зусиллями бороненої Картаґени, Сціпіо, знайшовшись на грузах добутого міста, у спомині про героїчні посвяти його оборонців і оборонниць— вибухнув нестримним плачем? І тут різні, і найдальші до себе віки, століття і народи в оцінці великих поражень так само послідовно погоджуються зі собою, як і в оцінці всякої величі взагалі. Факт кривавого вигублювання католицького населення Ірляндії Кромелем вона записала у своїй історії неменш пророчисто на сторінці** Gloria Victis, **як і протестантські Нідерлянди їх жертви за Альби Філіпа ІІ. Бо кожен кривавий терор проти народів, це, починаючи від жорстоких страхіть ассирійських царів, аж ген до безпримірного варварства сьогоднішнього большевизму за режиму Сталіна, за кожен раз тільки яскраве тло для героїчної величі мордованих жертв, і для нестертої віками ганьби шаліючих деспотів, все одно, яке йому ім'я —Тіглет-Пілезар, Ксеркс, Філіп,Петро Кат, Гітлер чи Сталін. О-так ось, як в епоху гонення християн римськими цезарями, кожна, на криваві арени кидана жертва ставала тільки новим доказом незрушимої своєю вартістю сили християнства, подібно тепер кожна жертва народу, принесена ним на вівтарі власної волі і держави в одчайдушнім замаганні з окривавленими носіями нового поганства та нових цезарів, це знову лиш чергове світле свідоцтво тугої непоборности і невмирущости нації.**

Особливо ж в нас, українців. В нас, які ми, як це власне виявляє нам що року черга наших, можна сказати, зі що раз краще зростаючим пієтизмом святкованих і шанованих роковинних свят, боролися і боремося ще завжди до останньої краплі крови і до останнього віддиху Тих, що мали змогу боротися за Україну збройно.

І тому і так цінно й важно нам саме чергою кожночасних роковин в нас простежувати з усією увагою, точністю і щонайсуворішою річевістю історію всіх наших останніх змагань, щоб як найосновніше пізнати і щонайправильніше оцінювати її.

Бо не на те хочемо переводити критичну переоцінку властивої сутті наших поражень і катастроф, щоб вдоволитися такими чи іншими вислідами наших визвольних змагань, а на те, щоб не мати ніякого сумніву щодо їх значіння і ваги для нас.

3

Дійсно:

Треба нам з пієтизмом свідомої і вдячної потомности підходити і до всього, що не було ні блискучою перемогою, ні геройським подвигом, а було просто розвалом чи погромом. Але не можемо ніяк користуватися і засланятися гаслом там, де вина за невдачу чи за катастрофу дан ного визвольного замислу зазначується з усією чіткістю по нашім боці.

Справді:

Історія наших останніх визвольних змагань не сміє бути ніяк ґльорифікаторкою наших недоліків і наших недоглядів, невдатности і непокликаности ложних провідників, речницею і оборонницею невідповідальних промахів і потягнень, що на довгі роки майбутнього створили шлях Голгофти для розвитку народу, а проте з року на рік, чергою наших роковинних свят, ще завжди ховаються за прислоною традиційних фраз мало тямущих промовців.

Бо вже й те вяжеться в нас тісно з чергою роковинних свят, що іноді кожночасний святковий реферат стає, сказати б, смертельною справою. Що на десять, намічених до того людей, дев'ять з усією певністю або з ніяких або просто з смішно дрібничкових причин відмовиться від такого почесного завдання. І щойно десятий погодиться на нього, але ціною того, що у висліді справи дасть річ або зовсім нікудишню, або таку різко партійну, що авдиторія не виходить зі счудування і збентеження.

А проте так воно в деяких середовищах в нас з року на рік!

З року на рік покликані й непокликані кандидати на святкових референтів випробовують їхню відвагу говорити на подану тему, і з року на рік повторюють здебільшого ті самі, до зануди скучні, нецікаві й томливі святочні фрази. Рідко коли зустрінешся з новим, оригінальним підходом до теми, з підхопленням нових сторінок усієї проблеми, з ширшою базою, з ширшими овидами загального малюнку історичного тла, історичних подій та їх історичних носіїв. Ви слухайте тільки уважніше наші пересічні реферати на свята Листопаду, або на свято Вождів: скільки пустої, неправдивої, негідної тих наших героїв фразеології! Як мало кажуть вони нам про їх властиву індивідуальність, їх духовість і їх душу, цілість їх життя і чину!

А чому?

Бо немає в декого з нас ще завжди справжньої уваги тай справжньої пошани для нашої рідної, такої величавої своєю трагічною геройкою, історії, історії України.

Дійсно:

Хоч уже чергою кількох десятиліть святкуємо ми і вшановуємо ті великі моменти нашого останнього минулого — їх історії ми ще завжди не знаємо гаразд... А чи в ідучім новім році вдоволимося знову тим давнім і перестарілим?

О ґеніє рідного минулого! Обнови нас духом і душею!

* *
*

О. Лятуринська

НА ВАРТІ

Не знаєш гасла — боронись!
Освячений держу я спис.
Я попіл бороню батьків,
героїв славу, честь борців.

Зухвальче, чолом, зором ниць!
Тут недоторканість гробниць,
багаття і святий дуб
і Володимирів тризуб.

(Зі збірки «Княжа емаль»)

Богдан Бора

* *
*

Хоч барикадою нам кожний день
І хоч для нас роки — твердині, —
Шумить над нами полум'я пісень
Й вітає світлий дух святині.

Хоч проти нас став муром цілий світ,
Ми не лякаємось розбою,
Для нас бо світить зі стовпів століть
Вітчизна світлою метою

Хоч право жити писане не нам,
Ми трупи слів зметем з престолів
І нашу волю на щитах вікам
Вмуруєм твердістю мозолів.

В віках збережені хрестом й мечем
Ідемо в чудотворну далеч.
І всьому світу громом пророчем:
Ми нація! Нам Бог керманич!

Р. Ш—

Останні дні Олени Теліги

...Атмосфера в Києві згущувалась. В кінці листопада прийшли відомості про арешти і розстріли в Базарі, Радомишлі, Житомирі. Далі почали приходити відомості про масові розстріли в Чернігові та Полтаві. Київ не мусів довго чекати на чергу. Прийшов арешт і ростріл Романа Біди і товаришів. Ситуація ставала щораз виразнішою. Ольжич почев готувати розконспірованих людей до виїзду. Пані Олена заявила: «Я з Києва вдруге не виїду!».

В половині грудня заарештовано Рогача, Оршана-Чемеринського, Олійника, Яковенка, і ще кількох членів редакції «Українського Слова». На їх місце прийшов славнозвісний Штепа. Вступаючи на трон ретактора вже «Нового Українського Слова», він заявив, що «не зробить нічого, що засмутило б 'визволителів'.

Визволителі — в цьому й було все. Ані «Літаври», ані Спілка, як аполітичні, проти німців — ще не вистушали, але цого було мало. Треба було славословити кривавих визволителів. Панегіричні речі, хоч би Н. К., пані Олена рішучо відкидала.

Очевидно пішли доноси. Штепа запропонував зміну лінії». Пані Олена відмовилася. Літаври перестали виходити. Лишилася Спілка. Цілими днями пересиджувала вона там, дрижучи від холоду, бо хто не знав морозів і вітрів в зимі 1941-1942 рр.? Щодня збирались там десятки старших і молодих письмеників. На поліцію йшли доноси, що Спілка провадить націоналістичну діяльність. «Нове Українське Слово» цькувало націоналістів як тільки могло...

Перед Новим Роком випустили Рогача, Оршана і Олійника з тим, що вони мають виїхати до Берліна... Але минуло два тижні, поки їх покликали на гестапо і сказали пакувати речи. Коли речи було спаковано, сказано знов усім прийти на гестапо ще щось підписати. Пішли: Рогач з сестрою, Олійник, Оршан з дружиною, Дарія з роду Гузарів з Буковини.

... В Потсдамі у вязниці під час допиту С. сказав гестапівець Вірзінг, що вищезгадані за невиконання наказів були поставлені перед військовий суд і розстріляні. Які накази до виконання могла мати сестра Рогача, або дружина Оршана, про це Вірзінґ не знав, що збрехати... Більш отвевтий був гестапівець Ротцоль, який в Птсдамі заявив, що вищезгадані були зліквідовані Зондеркомандантом СС-ів.

В кінці січня 1942 р. арештовано Кобрина і його товаришів. Довірочною дорогою довідались ми, що арешт переведено на заказ большевицького провокатора (що займав високе становище в «Генерал-Комісаріті») — Боса.

...Так пройшло 7 лютого. Того дня заарештовано понад 200 свідомих українців... В неділю 8-го лютого, стукали гештапівці по помешкання пані Олени. Вона не відчинила, але дверей не ломали. Ясним було, що треба втікати. Пані Олена відмовилася. На інше помешкання перейти не хотіла, щоб не наражувати людей. Зрештою була готова йти до кінця своїм шляхом і глянути гнобителям в очі. Тривожно пройшов день. Мені радила перейти на інше помешкання і я також відмовився. Ми всі, на випадок арешту, вдягли чисту білизну. В понеділок 9 лютого, перед 8-ю год. ранку я пішов на засідання, що відбувалося на Великій Васильківській. Там ми обговорювали усі справу арешту. Нам було зовсім ясно, що це явна розправа з українським націоналістичним активом...

Засідання тягнулось майже до 14-ї години. Вийшовши, я рішив негайно йти до Спілки й повідомити паню Олену про рішення. Але по дорозі зайшов випадок, що врятував мене. Зустрів я пана К. і пішов з ним у будинок Церковної Ради обговорити певні справи. Коли скінчилась розмова — вже було пізно йти до Спілки. По дорозі додому зустрічаю п Б., що повідомляє мене: приїхав Ольжич, маю негайно йти до нього. Заходжу. Ольжич напружений, чую, що в нього дрижить кожний нерв, але панує над собою, так, як тільки він це вмів.

«...Що у вас?» З цього питання чую, що припускає найгірше. Оповідаю про вчорашні арешти, згадую прізвище В. При цьому він нервово схоплюється — «Де пані Олена?» — Думаю вдома. «Біжіть негайно і стягніть її та інженера (чоловіка пані Олени) хоч би сюди. Ні хвилини довше не будьте вдома».

Прибігаю додому. Двері зачинені. Стукаю, грюкаю, жадної відповіді немає. На сходах темно. Палю сірника і бачу, що двері забиті цвяхами. Тихо підходить один з помічників керівника будинку і на вухо говорить що було гештапо, вивезло речі, запечатало помешкання, іншому помішникові кербуда дали деякі речи і він має повідомити гештапо, аби хтось прийшов на те помешкання, або я повернувся додому. В мене все похололо. Біжу до Ольжича — оповідаю. Схопився за голову: «Як би я знав, як би я знав»...

Ольжич приїхав рано того понеділка, 9-го лютого. Післав Лі по мене. Л. мене дома не за-

стала. Радила пані Олені не йти до спілки. Але пані Олена заявила: «На мене чекають люди. Я не можу не прийти тому, що боюся арешту. Зрештою їх також поарештують. Я не можу втікати, бо хтось міг би сказати: в небезпеці нас лишила. А перед небезпекою говорила про патріотизм і жертвенність. Коли я не повернусь, то не забувайте про мене. Коли я загину, то знайте, що свій обов'язок сповняла до кінця».

За годину за нею пішов її чоловік інж. Михайло. Про арешти попереднього дня знав Ірлявський. Він ранком зайшов до містоголови Спілки, одного місцевого літератора. і розповів йому про це. Той до Спілки не пішов. Ірлявський пішов сам.

Гештапо засіло в Спілці вже в неділю 8-го лютого рано. Коли в обідню пору прийшов туди др. Б., його заарештовано. Але про це ми довідались аж за місяць. Хто 9-го лютого входив до Спілки (на вул. Трьохсвятительській), звідти вийти не міг. Всі сходились, як звичайно, коло 3-ї години. Гештапо заявило: досить. Хто не належить до Управи або персоналу Спілки, може йти до дому. Решту відвезли на Короленка 33. Зроблено було два винятки: до Управи Спілки належав Ю. М. і був пущений додому, не належав Михайло Теліга і був заарештований. (Роля братів Музичеків — Олега і Юрія відома...)

Ті, що були того дня в Спілці, оповідають, що до 15-ї години всі були фактично заарештовані. У всіх був настрій похоронний. У всіх — але не у пані Олени. Вона, голова Спілки — вона відповідая і за настрій. Всіх підбадьорувала — мовляв, не буде так зле. Зрештою я голова і я відповідаю. Ви робили те, що я казала, або інспірувала...

По 15-й годині їх відвезли. За кілька тижнів повиходили місцеві люди, крім пані О. Теліги, інж. М. Теліги, .вана Ірлявського і проф. Гупала (автора п'єси «Тріюмф прокурора Дальського»).

Ми з Ольжичем тієї ночі не спали. Не тому, що боялися арешту. Ми були добре сховані й приготовані на втечу. Зрештою, тієї ночі ми були так прибиті, що хотіли бути арештованими. Ситуація була ясна. Ольжич заявив: «Пане... — Рога й інші не живуть. І перед цими арештованими стоїть гола смерть. Це є рішаючий момент. Карти кинені раз на завжди. Відкривається ще один фронт нашої боротьби.

Наступного дня передано для арештованих їжу. Її взяли. При цьому ми довідались, що пані Олена сидить у камері 34, а інж. Михайло здається, в 49-й. Про Ірлявського сказали, що йому не треба, він певно і так скоро помре, але їжу і цигарки взяли. Більше жодних відомостей.

. . . .

Лише так дійшло до нашого відома: однієї ночі, в половині лютого, над ранком счинився на в'язничних коридорах рух. Звичайна річ — виводять на розстріл. В'язні насторожилися. Раптом чути крик: Хто вийде живим — перекажить усім, що гештапо розстріляло Михайла Телігу з Кубані. Почулись крики катів, посипались удари, загрюкотіли двері, все стихло. Інший хтось оповідав, що в котрійсь із келій на стіні бачив наряпаний напис: «Тут сиділа і звідси йде на розстріл Олена Теліга.» Зверха — Тризуб.

Ось усі сліди трагедії. Ще перед розстрілом один із гестапівців сказав про пані Олену: нічого не признається. Щоб відтяжити інших, все бере на себе.

Поетка Олена Теліга була не лише твердою і героїчною у свої поезіях, але такою ж була і в житті і в хвилину смерти. Не даром один з катів висловився: «Я не бачив мужчин, щоб так героїчно вмирав, як ця гарна жінка».

Олена Теліга чином продовжила легенду, полум'яну легенду героїзму і посвяти. Завжди мріяла про те, щоби послав їй Бог «гарячу смерть, не зимне умірання». Її гаряча смерть викувала ще одно звено в ланцюгу змагань Української Революції.

Богдан Бора

* *
*

Любов до Бога нам спекла серця,
А спрага Правди випалила груди.
Верстаєм шлях до волі без кінця
І всюди лають нас гієни-люди.

Тяжкої долі чорний хрест несем
Під скорбний спів богомоління,
Та тільки криками «Разпни!», свинцем
Витає всюди нас товпа з каміння.

Коли з виска спливає чорна кров,
То світ, як мур, стоїть і не здвигнеться,
Бо гріш там, де була колись любов,
Де Бог — діявол там тепер сміється.

І на шляху, щоб в теплих росах сліз
Обмити з ран скатовану надію,
Святині Правди не знайти, бо скрізь,
Де був Христос, поставлено Повію.

Ю. Бойко

Белінський і українське національне відродження

(Доповідь, читана на науковій конференції Европейського Відділу НТШ, яка відбулася в Сараселі б. Парижу, 15 вересня ц. р.)

Проблема — Белінський і українське національне відродження — в українській науці ще не ставилася на повний зріст. А тим часом вона має велике значення, як один із головних компонентів до історичного вияснення духово-культурних взаємо-відосин між українською й російською націями в 30-40 рр. мин. століття. Ба більше, ці відносини, що склалися в 40-х р. р. завдяки Белінському, залишили свою тривалу для росіян традицію. Як геніяльний і типовий представник російської суспільно-філософської думки,Белінський типово і зобов'язливо для наступних російских поколінь виявив своє ставлення до української проблеми.

Тепер, коли большевицькі дослідники з великим розмахом узялися до вивчення російсько-українських історичних зв'язків, потворно перебільшуючи наявні з цих зв'язків і раз-у-раз винаходячи їх там, де вони історично були зовсім неможливі, фальсифікують ці дослідники історичну правду і в характеризуванні відносин між Белінським та сучасним йому українством. Тому сьогодні дослідження проблеми—Белінський і українське національне відродження — є надзвичайно актуальним.

Белінський відіграв величезну ролю в розвитку російської літературної критики, соціологічної і філософської думки. Що більше віддалялася дата його смерти в історію, то повніш усвідомлювало російське суспільство виключну значенність його постаті для свого духового розвитку. Уже І. С. Турґенев вважав Белінського найшляхтнішою фігурою усієї російської суспільности і виразником всіх основних якостей народу. Чернишевський, Добролюбов, Пісаров, Міхайловський і цілий ряд інших письменників проголошували Белінського геніяльною людиною і геніяльним критиком. Ще далі пішов Плеханов. Він додав, що Белінський є також геніяльним соціологом. Ця ідеалізація Белінського, яка триває й досі, знайшла надхнене увінчання на початку XX ст. в заяві С. Венґерова, що Белінський є «великий праведник літератури російської, лицар без страху і докору, на памяті якого немає ані найменшої плямочки». Для Венґерова твори Белінського—це псалтир, в якому кожний російський інтеліґент знайде для себе моральну втіху, етичну підпору і вияснення справжніх завдань людського існування (Полное собрание сочинений В. Г. Белинского. СПб., 1900, т. І. передмова Венґерова, ст. XII - XIII).

Белінського обкурено густими клубами тиміяму, навколо нього створено культ.

В таких обставинах і антиукраїнські висловлення Белінського набували для російської інтеліґенції особливого авторитету, на них виховувалася антиукраїнська постава цілих поколінь. Підхід Белінського до української проблеми вплинув уже на Чернишевського і Добролюбова, які для своеї шовіністично- великодержавницької постави знайшли форми тонкого маскування,

Закривання для української літератури перспектив розвитку, заведення її до літератури наскрізь народньої, тобто назавжди примітивної — ці позиції Добролюбова мають найтісніший зв'язок з концепціями Белінського, як також і переконання Добролюбова, що українська мова не може виробитися в мову літературну. (Див. рец. Добролюбова на «Кобзар» Шевченка).

Коли, одначе, всупереч усім заклинанням і магії псевдофілософського діялектичного детермінізму, стало остаточно ясно, що українську літературу ніщо не в силі убити, російські ліберальні інтеліґенти стушовували і соромливо прикривали крайності шовінізму Белінського у відношенні до України, залишаючися все таки по суті його послідовниками в ставленні до української проблеми. Так, наприклад, Піпін, слідом за Белінським, приораховує українську літературу «к мелким народным литературам» (Піпін, Белінський, его жизнь и переписка, СПб., 1876, т. II, ст. 220), а зміст ганебного листа Белінського про Шевченка передає в пом'якшеному тоні, академічним стилем, не осуджуючи брутальности і скрайньої необ'єктивности Белінського у відношенні до українського ґенія і лише зазначаючи, що інформації, якими користався «неистовый Виссарион» про Шевчека, «не были совершенно точны» Піпін, II, ст. 4-5).

Нинішня советська наука докотилася до того, що частинно вже популяризує погляди Белінського на українську проблему. Так, наприклад, у «Избранных философских сочинениях» Белінського, видання 1948 р., передруковано брутально-антиукраїнську рецензію на «Историю Малороссии» Маркевича. Деяку частину одіозних поглядів Белінського на українську проблему приховується, як от напр., безсумніво встановлений у 29-х рр. російською советською наукою через текстологічні досліди факт, що Белінський написав різку негативну рецензію на Шевченків «Кобзар», тепер тенденційно іґнорується таким знавцем Шевченка, як Є. Кирилюк. І лише завдяки такому іґноруванню рецезії на «Кобзар», лише обійшовши мовчанкою цинічний лист Белінського про Шевченка і уникнувши розгляду скандалезної рецезії на «Гайламаки», міг Кирилюк висунути тезу про ідейну близкість Шевченка і Белінського яко представників, мовляв, двох братерських народів (Зб. «Русско-укр. лит. связи», М. 1951, ст. 112-114). Цей приклад із Кирилюком є промовистим прикладом того, як сьогодні советський дослідник мусить цілком розпрощатися з будь-якими познаками наукової етики і свідомо писати неправду в питаннях свого фаху, так як в'язень МВД свідомо пише неправду про себе, щоб уникнути дальших катувань.

Белінський і сьогодні залишається куміром, божком, що правда, без порівнання меншим від Леніна і Сталіна, але все ж таки «Мойсеєм російської громадської думки», як висловився Кіров, і, розуміється, Кирилюкам не дозволять сьогодні вишукувати плями на його постаті.

Таку пляму колись зважився знайти Сергій Єфремов, коли писав: «Стосунки Белінського до Шевченка взагалі дають приклад такої чисто сектантської вузости і навіть ворожої нетерпимости, що остаються єдиною може темною плямою на благородній пам'яті «неистового Виссариона» (С. Єфремов. Історія українського письменства, т. II, ст. 33).

Для Єфремова образ Белінського затьмарений лише в одному, у відношенні до Шевченка. Вихований в атмосфері російського літературного життя, Єфремов неспроможний рішуче порвати з тими уявами про Бялінського, які йому нав'язала російська суспільність, крізь окуляри українського лібералізму Єфремов не в силі побачити, що Белінський з голови до ніг російський великодержавник, запалений жерущою пристастю знищування всього свідомо українського. Цього не помічає й Іван Кривецький у своїй студії «Корифеї рос. критики і українське письменство» (Львів, 1905), який, сліпо йдучи у трактуванні Белінського за Драгомановим, не спромігся до кінця побачити вивершений і принципово заїлий великодержавницький підхід Белінського до української проблеми.

Підхід Белінського до української проблеми тісно пов'язаний з його загальними історіософічними поглядами, які мусимо кількома словами окреслити.

На протязі своєї діяльности Белінський пережив кілька світоглядових змін, етапів замозаперечення, бувши то послідовником Шеллінґа, то апологетом Фіхте, нарешті геґеліянцем, щоб наприкінці життя прийти до лівогеґеліянства і соціялізму. Але всі ці зміни не міняли ні в чому його російсько-великодержавницької постави, можна говорити лише про визрівання і підведення ширшої філософської бази під його великодержавницькі концепції. На той час, коли Белінський розгорнув антиукраїнську боротьбу, від початку 30-х р.р., його великодержавництво вже було уйняте в струнку філософоподібну систему. Белінський уявляв історичний процес як саморозвиток Абсолютного Духу, як струнку і величню картину розумних і великих подій», які розгортаються діялектичним шляхом. «Сутність історії, — каже Белінський, — становить тільки одне розумнонеобхідне, яке зв'язане з минулим, а в сучасному містить своє майбутне. Зміст їсторії є загальний: доля людства. Як історія народу не є історія мільйонів окремих осіб, що його складають, але історія деякого числа осіб, в яких висловились дух і доля народу, — так самісінько і людство не є збиранина народів усієї земної кулі, але лише декілька народів, що виражають собою ідею людства».

Народи мають властивості природжені і набуті. Набуті властивості є змінними, піддаються виправленню, історично організованій свідомій перевихові чи впливові обставин. Природні властивості є субстанцією кожної нації, вони незмінні, «цілісно й неушкодно проходять через усі фази історичного розвитку» народу і, мов зерно певного ґатунку рослини, містять в собі можливість розвитку тільки одного ґатункового типу. Як бувають геніяльні субстанції у окремих особистостей, так і деякі народи виникають з великими субстанціями і відносяться до інших народів, як генії до звичайних людей» (Белінский, Избранные филос. сочинения»' 1948, т. I, ст. 330).

Субстанція народу — на думку Белінського, — є результатом расового походження: «причиною їх субстанції треба покласти кров і породу (race)». А що ніякі сили в світі не можуть змінити раси народу, то бувають нації історіотворчі й неісторичні.

І якщо Китай у минулому відіграв всесвіт-

ньо-історичну ролю, то це було лише в первісній стадії ставання Абсолютного Духу, не потвердилося дальшим розвитком, а значить було історичною випадковістю: «хоча китайці й тепер існують, та ще й у числі мало не сто мільйонів голів, одначе вони настільки належать до людскости, наскільки й мільйони рогатих голів їх численних отар». (Полн. Собр. соч. Белинского в двенадцяти томах, СПб,1903, т. УІ, ст. 121-122). Кримських татар Бєлінський ставить в один рівень з їхніми верблюдами, а про персів каже, що їм, при їхній духово-національній субстанції, европейська освіта і культура може лише пошкодити, розбестивши їх. Взагалі, східній світ історично аморфний, і лише спорадично виявляє крізь себе розвиток абсолютної ідеї. Осередком розвитку абсолютного духу є Европа. Росія не є ні Европою, ані Азією, вона самобутня в собі, наділена великою здібністю сприймати і перетравлювати різнородні чужі духові елементи, в цьому прозирає її світове майбутнє, до якого її пробудив Петро І.

Росіяни є найвизначнішою нацією серед слов'ян. Росіяни — раса зі світовим значенням. «Колиска її була не в Києві, але в Новгороді що з нього перейшла, через Володимир, вона в Москву. Суворе небо побачили її дитинні очі, гульливі завірюхи співали їй колискові пісні, а жорстокі морози загартували її тіло здоров'ям і міццю» (Бєлінський. Изб. филос. соч., т. І, ст. 341). В цьому фантастичному виведенні початків російського народу від Новгороду і у відмежовуванні від Києва бачимо намагання обґрунтувати історіотворчі властивості росіян, підкреслити расово- субстанціональну вищість росіянина у порівнанні з українцем.

Росія, на думку Бєлінського, не є завойовницькою державою, бо «в останніх часах, коли розвинулися поняття про народне право і коли всі европейські держави прагнуть до повного виразу національного духу, завойовницька держава була б чудним анахронізмом». Там, де є світово історична доцільність поширення терену держави, там є нонсенсом говорити про ґвалтовність, треба підкреслювати лише законність придбань, і саме такими законними є всі територіяльні придбання Російської імперії.

«Справді, невже він (російський уряд, — Ю. Б.) порушив народне право, підбивши собі кримців і горян, ці розбійницькі ватаги (шайки), що не мали ніякої уяви про народне, ні про будь-які права, і надто, які завдавали стільки зла Росії і тим зневажали її маєстат? Невже він порушив народне право, визволивши Грузію і Вірменію від тиранії азіятських деспотів і тим виконавши сподіванки і надії християнських земель? Та й чи можливо европейсько- християнській державі бути несправедливою... до азіятських варварів (Полное собр. соч., т. ІІ, ст. 294).

Історичною конечністю вважав Бєлінський асиміляцію підбитих народів. Про Австрію він казав: «В Европі є одна... штучна держава, склеєна із багатьох національностей, але кому ж не відомо, що її міць і сила— до слушного часу? . . . (Белинский, Избр. фил. соч., т. ІІ, 295).

Процес асиміляції підбитих племен і народів у Російській імперії Бєлінського задовольняв. Вилім із цього процесу він бачив у поляків, та з цим, здається, кінець—кінцем, примирився. Але ті явища, які спостеріг в лоні українського народу, збурили йому свідомість і затруїли мозок жовчю.

Підстави до тривоги для ідеолога російського імперіялізму були справді великі.

Починалося те, чого пересічна людина на початках 40-х р.р. ще не могла ні помістити, ні збагнути. Починався процес, що його суті здебільшого ще не усвідомлювати самі учасники його, але геній Бєлінського вже спостеріг небезпеку цього процесу для Російської імперії..

Це займалася вже зоря національного відродження України, і її перші промені разили смертельною тривогою серце Бєлінського.

Справді, на початку 40-х р.р. перші безсумнівні симптоми українського національного відродження він уже міг спостерігати.

Назверх українство виглядало архильояльним у відношенні до Імперії. Але з-під пелени льояльности і общерусизму вже протискалися перші паростки такого, що общерусизмом не виправдувалося. Це яскрава і щира туга А. Метлинського за козацьким минулим, з домішкою містичної ідеалізації цього минулого. Це написання Білецьким-Носенком граматики української мови, «как языка одного из багатейших наречей славянских», за визначенням самого автора. Це переклади на українську мову Ґете (Думитрашків і Гулак-Артемовський), Байрона (Маркевич), Петрарки (Писаревська), тощо. Це натяки Бодянського про розпаношування росіян на Україні і також многозначні натяки Корсуна про бідування України на службі Москви. І нарешті вже не натяки, а голосна мова Шевченка, протест проти московського гнету і перший оптимістичний погляд у майбутнє...

Для Бєлінського було більше, ніж досить, щоб побачити те, чого не вміла ще бачити більшість його навіть найрозумніших сучасників.

І він став до запеклого бою проти українства.

З українською проблемою зв'язана велика кількість його фраґметарних висловлень і кілька статей.

Белінський був переконаний, що без знищення української нації неможливе існування Росії як історіотворчої держави із світовим значенням. Про це він дуже виразно говорить у статті про Пушкінову «Полтаву». Белінський вважає, що Полтавська баталія 1709 р. була вступом Росії на шлях до світової могутности. З цього погляду асиміляція українців сприймається ним як невідемна елементарна передумова дальшого процвітання Імперії.

Українська історична наука ще не втигла народитися, вона ще борсалася серед маси неусвідомленого фактичного матеріялу, а Белінський спішився стати для неї тою повитухою, яка впеленує дитину так, щоб та у першу ж хвилю задихнулася. В рецензії на «Історію Малоросії» Маркевича Белінський не без патосу дає своє поцінування історичного минулого України. Він дорікає Маркевичеві за відсутність методології історіософічного підходу та замість українського автора, сам дає історіософічний погляд на українське минуле. На його думку, українці не мають права на історію, вони ніколи не були нацією, їх можна назвати лише пелеменем. Белінський не може визнати українців народом, бо в його розумінні кожний народ має вже в самому собі потенціяльне зерно нації, і лише плем'я під оглядом історичним цілком безперспективне.

«Малоросія ніколи не була державою,—каже він,—отже і історії, у властивому цього слова значенні не мала. Історія Малоросії є не більше , як епізод із царювання царя Олексія Михайловича: довівши оповідання до зіткнення інтересів Росії з інтересами Малоросії, історик російський повинен, перервавши на час нитку своєї роповіді,, викласти епізодично долю Малоросії, з тим, щоб потім знову вернутися до свого оповідання. Історія Малоросії, це—бічна ріка, що вливається у велику ріку російської історії». Не трудно помітити, що саме таку структуру історичного викладу, як пропонує Беліський, прийняли російські історики, від многотомного Соловйова починаючи і на гімназійному Іловайському кінчаючи.

(Закінчення буде).

Дипл. Інж. Й. О.

Природні енергетичні ресурси України

(До питань матеріяльної бази Української Соборної Суверенної Держави).

Подивіться на рай тихий,
На свою країну;
Плюбіте щирим серцем
Велику руїну!

Т. Шевченко

Серед численних багатств України визначне місце займають поклади енергетичної сировини і джерела природної енергії.

Мало є країн, де б поклади і джерела енергетичних ресурсів були в такому, як в Україні, сприятливому сполученню різноманітности, значної потужности, високої якости і догідних природних умов використання.

Щодо можливостей промислового користання цих покладів і джерел, — вони складають надзвичайно потужний **комплекс** енергетичних потенціяльних ресурсів, потрібних в різних галузях промисловости для експлуатації автомобільного, повітряного і парового і моторового флоту, в сільському і комунальному господарстві, і в цілій низці інших ділянок матеріяльної культури, та в усіх енергоємких ділянках духового життя, а також в засобах воєної техніки.

До складу природних енергетичних багатств України промислового значення, входять величезні поклади: антрациту, кам'яного і бурого вугілля, торфу, а також численні і значні родовища нафти і земного горючого газу, та джерела гідроенергії рік.

Крім цих основних енергетичних ресурсів промислового значення, Україна має ще такі їх інші види, як от: дрова, сила вітру, джерела гарячої та радіоактивних вод (наприклад, джерела-терми в Гарячоводську, з температу-

рою води до 80 - 90° Ц., радіоактивне Солоне озеро біля Одеси), то-що.

В цих останніх видів природних енергоресурсів лише дрова займають досить поважне місце в енергетичному балянсі деяких районів України, напр., Полісся, Підляшшя, Волинь, Карпатської України, Передкавказзя.

Що-ж-до таких, надзвичайно потужних джерел природної енергії, як енергія сонячних і космічних променів, сили земного магнетизму (прояву якої особливо сильну маємо на українських теренах в районі т. зв. Курської аномалії, — в околицях міст Вовча, Валуйки та інших), а також і теплової та механічної енергії морської води (у вигляді: широких поверхневих течій на Чорному морі, подвійних течій у Керченській затоці, змін водостану, різниць температур глибинних і поверхневих вод, то-що), — то використання їх в енергогосподарстві України не знайшло покищо місця, хоч в окремих країнах деякі з цих видів енергії і почали вже використувати у промисловому масштаві.

Про наявність в Україні **покладів урану, або іншої сировини, придатної для виробництва атомової енергії,** досі вірогідних даних не було оголошено. Але **є поважні фактори, що вказують на можливість таких покладів у деяких місцях України.** *)

Характерною властивістю природних енергетичних ресурсів України є: **Потужність, різноманітність їх складу і, здебільшого, висока якість з'ясованих геологічних запасів всіх найважливіших на сучасному рівні енерготехніки видів енергетичної сировини, а саме: антрациту, кам'яного вугілля, нафти і земноно горючого газу.**

Розподіл українських етнографічних земель і під'яремне буття України під чужинцями-займанцями (майже безперервне, на протязі близько 3-ох століт) привели до того, що досі не всі природні енергетичні ресурси України повністю з'ясовані та як слід технічно й економічно досліджені.

Більше того. Довший час (в епоху розвитку енерготехніки й енергопромисловости в таких країнах як: Англія, Німеччина, Франція, Бельгія,ЗДА і в деяких інших, що знаходилися в більш сприятливих, ніж Україна, політичних і економічних умовах для такого розвитку) не було навіть повних даних про загальну кількість згаданих ресурсів.

При зазначеному вище розподілі українських етнографічних земель, та при колишніх умовах політичного буття України, точне з'ясування загальної кількости існуючих природних енергетичних ресурсів було неможне. Ця неможливість найбільше була обумовлена наявністю у пануючих на українських етнографічних землях держав певної тенденції засекречувати дані про виявлені запаси природних енергетичних ресурсів, а також і про їх якість та умови видобутку, — щоб не приваблювати до цих земель зазіхань з боку суміжних імперіялістичних держав. Певний вплив мала на те це і політика названих держав свідомо затримувати розвиток енергопромислу, як і взагалі розбудову великої промисловости на підлеглих їм частинах українських земель, поскільки це не було конче потрібним у военно стратегічних чи інших інтересах окупанта. Себто, не було особливої потреби розшукувати поклади і джерела енергетичних ресурсів, крім тих, експлоатація яких була більш-менш примітивна, наприклад, розробка лісу на дрова, або вимагалася спеціяльними інтересами окупанта для потреб експорту, наприклад, видобуток нафти на Підкарпаттю, або у Майкопському районі.

Правоподібно, що вищеназначена тенденція затаювати дані про з'ясовані природні енергетичні ресурси, а також не розбудовати енергопромисловости на українських землях, захоплених підступом, зброєю або з ласки короткозорої дипломатії великих світових держав (що в минулому нераз прикладали свої руки для скріплення поневолення України в тому чи іншому вигляді) провадилися окупантами також і з міркувань—не посилювати в Україні рух до самостійности широким оголошенням нових потенціяльних економічних підстав розвитку матеріяльної культури і добробуту українського народу в умовах його незалежного державного буття, а також не розвивати на Україні енергопромисловости і інших виглядів індустрії, які є вирішальними у матеріяльній базі суверенного державного життя.

Цю «політику» досить послідовно провадили на західніх українських землях в свій час Австроугорщина, а пізніше Польща, а на східніх українських землях—Росія.

Тому й не дивно, що багато значних, економічно і політично важливих покладів і джерел природних енергетичних ресурсів широкого промислового значення були відкриті» в Україні лише при зміні окупантів, або при зміні їх національної й економічної політики та военно-стратегічних плянів.

Як на приклад, вкажемо хоч би на те, що поважні розвідки покладів антрациту і кам'яного вугілля на Надніпрянщині розпочалися пізніше, ніж на Московщині, майже на 150 років. Бо царат посилено розгортав до другої половини XIX ст. розбудову енергетичної і металургічної промисловости на Україні і в Московському районі, оминаючи більш сприятливі

*) Із зрозумілих причин політ. порядку, про ці фактори і місця не говоримо.

для цього природні, транспортні й інші умови України.

За таких умов ще менше ніж загальна кількість природних енергетичних ресурсів України, могли бути з'ясовані й технічні та економічні властивости: хемічний і фізичний склад, геологічні умовини, умови видобутку, транспорту енергетичної сировини, дислокація покладів і джерел, тощо.

Першу спробу широкої наукової розвідки і систематизації даних загальної характеристики природних енергетичних ресурсів України зробили наші науковці: проф. др. В. Кубійович та проф. інж. В. Іванис.

У надзвичайно складних умовах існувавшого розподілу українських земель між ССР, Польщею, ЧСР і Румунією і затаювання цими державами, особливо СССР, багатьох матеріялів, потрібних для такої складної розвідки, названим науковцям вдалося дати в цій важливій ділянці українознавства першу, коротеньку, але клясичну працю.

Наслідки цієї праці оголошені в написаному проф. інж. В. Іванисом розділі XIX обширної праці В. Кубійновича — «Географія українських і сумежних земель» (Видання «Укр. Видавничого Інституту», Львів, 1932 р., стор. 436-475). Ця праця була широко відома на західніх українських землях. На східніх про цю працю мало хто знав, бо тут вона належала до категорії «суворо заборонених». В ній ми знаходимо загальну характеристику природних енергетичних ресурсів промислового значення в Україні (крім гідроенергії рік), а також їх дислокації й обсягу використання.

Пізніше деякі додаткові до цієї праці матеріяли знаходимо у відомій праці проф. Ів. Теслі — «Наша Батьківщина» (Видання «Укр. Видавництва», Львів-Краків, 1942 р. ст. 146-171).

Крім того, деякі, але лише статистичні дані про енергопромисловість УРСР були оголошені (за час до 1937 р. включно) в X томі «Малої Совєтської Енциклопедії» («Малая Советская Енціклопедія», т. X, вид. «ОГІЗ», Москва, 1949 р.).

Істотні доповнення до цих матеріялів (в тому і про гідроенергію рік України) подані в другій праці проф. др. В Кубійновича — »Географія України і сумежних країв», в розділі 19, розробленому інж. Х. Димінським (Видання «Укр. Видавництво», Львів-Краків, 1943 р. сто. 443-460). В цій праці висвітлення проблеми природних енергетичних ресурсів доведено до 1937-39 рр.

В наступні роки цілий ряд українських та інших науковців пряцювали в справі висвітлення проблеми природних енергетичних ресурсів України, але виключно їх окремих видів в площині термічних та економічних показ.

Проте, всі праці названих вище українських науковців, а також і окремі розвідки інших авторів не могли охопити багатьох даних, особливо в частині висвітлення питання енергоресурсів східніх українських земель тому, що їм бракувало деяких матеріялів: Академії Наук, Державної Плянової Комісії, народніх Комісаріятів СССР та інших установ і організацій СССР і УРСР, бо ці матеріяли були в Совєському Союзі затаювані або неприступні авторам названих праць в силу інших, від них незалежних причин.

Крім того, в останні роки перед другою світовою війною, вже після видання вищеназваних праць, відбувся поважний розвиток техніки енерго-промисловости, який дозволив значно поширити поняття «енергетичних ресурсів промислового значення», а цим самим і значно збільшити попередні підрахунки з'ясованих геологічних запасів покладів і джерел енергетичних ресурсів.

У зв'язку з тим, дані, що були оголошені в названих працях, а також і в наступних приватних розвідках науковців, — вимагали певного коректування, перевірки і доповнень. Таке коректування дає остання наукова розвідка у справі всебічного з'ясування комплексу природних енергетичних ресурсів України. Ця розвідка була проведена в досить широкому пляні, в спеціяльній праці Українського Державного Інституту проєктування міст і районів («Укр. Дніпромісто» — Харків), у 1939-41 рр., на завдання уряду СССР, при співучасті Академії Наук СССР, Держ. Пляну СССР і УССР, господарських народніх комісаріятів СССР та численних видатних радянських фахівців: геологів, гідротехніків, енергетиків, хеміків, економістів та ін.

Ця розвідка дала в цій справі найновіші матеріяли (на 1. 1. 1941 р.), найбільш повно розроблені в пляні з'ясування потенціялу і технічних характеристик природних енергетичних ресурсів Наддніпрянщини (а частково й Галичини), та умов їх використання в перпективі потреб і розвитку народнього господарства СССР на 1952 рік.

На підставі всіх вищезгаданих матеріялів та інших офіційних джерел 1939-48 рр. комплекс основних природних енергетичних ресурсів України промислового значення характеризують такі дані:

Антрацит і камяне вугілля: 100 млрд тонн
Буре вугілля 6 млрд. тонн
Нафта 0,4 млрд. тонн
Торф (повітряно сухий) 4 млрд. тонн
Земний горючий газ 360 млрд. куб. метрів
Гідроенергія рік 9 млн. кіловатів

Як бачимо з цих данних, Україна має надзвичайно потужний комплекс основних енер-

гетичних ресурсів промислового значення. Вона посідає одно з перших місць серед інших країн світу і перше місце на Сході Европи.

Значну потужність мають поклади антрациту і кам'яного вугілля. За наведеними данними, загальні геологічні запаси цього вугілля лише промислового значення дорівнює 199 тисячам млрд. тонн. З того числа близько 98 млрд. тонн (98 івдсотків) знаходиться в одному Донецькому басейні, на теренах: Сталінської та Ворошиловградської областей, та в частині сумежної Ростовської области РСФСР (Шахтинський район).

Решта покладів кам'яного вугілля, близько 2 млрд тонн, знаходиться в районі гори Бешуй в Криму (біля Бахчисараю), на Хумаринському родовищ (Північний Кавказ) та на Карпатській Україні. За данними на 1. 10. 1948 р., найбільше промислового значення з тих тріох менших вугільних районів України, СССР надавав покладам вугілля на Карпатській Україні, зважаючи на її геополітичне положення — на західніх кордонах ЄССР, в зоні його експансії в бік південно-східних країн західньої Европи. Саме тут було закладено по війні найбільше нових коналепь вугілля.

В одному новому вугільному Ужгородському районі на 1. 10. 1949 р., за данними ЦК КПбУ, було закладено одинадцять копалень.

За вищенаведеною загальною кількістю досі з'ясованих (далеко неповністю) геологічних запасів антрациту та кам'яного вугілля, Україна займала в 1941 р. сьоме місце серед інших країн світу, поступаючись своїми запасами тільки: ЗДА, Канаді, РСФСР, Китаєві, Англії та Німеччині, четверте місце, — якщо брати для порівнання неабсолютну, а пересічну (на 1 квадр. клм. площі) кількість запасів, що є більше показне й характерне.

Особливу потужність мають поклади вугілля в Донбасі. Тут пересічна потужність покладів вугілля дорівнує 4 млрд. тонн на 1 квадр. клм. вугленосного поля. Найбільш потужні поклади кам'яного вугілля в Донбасі знаходяться в околицях міст: Сталіно, Макіївка, Горлівка, Ворошиловград, Єнакієво, Сніжне, Шахти, Рутченково, Серго, Лисичанськ.

Площа вугленосного поля в Донбасі дорівнює майже 25.000 кв. клм. На цьому величезному просторі поклади кам'яного вугілля тягнуться безперервно обабіч ріки Донця (в його коліні, переважно на правому березі) від Ізюмської округи аж, майже, до гирла ріки Дон.

Досить поважний потенціял мають і поклади бурого вугілля на українських землях. Ці поклади виступають переважно на захід від Дніпра, у 150 родовищах, здебільшоо групами. Загальні геологічні запаси бурого вугілля в Україні визначали на 1. 1. 1941 р. в кількості 6 млрд. тонн. З того добре досліджених близько 2 млрд тонн. Більші групи покладів бурого вугілля знаходяться на Київщині, Херсонщині, Криворіжчині, Волині та в областях Львівській, Станиславівській та Ровенській. На схід від Дніпра покищо з'ясовані лише малі родовища бурого вугілля. Завдяки тому, що основна маса покладів бурого вугілля знаходиться в Україні в районах, далеких від Донбасу, ці поклади компенсують негативну сторону концентрації основних покладів кам'яноо вугілля та антрациту в Донецькому басейні, надаючи покладам бурого вугілля значення потужної місцевої енергетичної бази в районах їх розташування.

Загальні геологічні запаси нафти на українських етнографічних землях, за данними на 1. 1. 1941 р. обраховували в кількості 400 млн. тонн. Але слід зауважити, що всі ці запаси були обраховані далеко не точно. Особливо неповно досліджені вони в нововідкритому нафтовому басейні, площу якого обраховують на 5.000 кв. клм , і яка охоплює терени: Чернигівщини, Полтавщини, Харківщини, Донбасу та, можливо, і ще деякі.

Головні нафтовища зосереджені в Україні в трьох районах: Наддніпрянщині (вищезазначений басейн), в Краснодарському краї та на Підкарпатті. Крім того, є декілька менших, зовсім поверховно досліджених.

Важливою частиною природних енергетичних ресурсів України широкого промислового значення також геологічні запаси родовищ земного газу, так само як і запаси нафти, — досліджені зовсім неностатньо. Ще донедавна їх обраховували на 257,60 млрд. куб. метрів. з тоо числа на запаси Терщини припадає 71,5 млрд. куб. метрів, Кубанщини — 35,4, Таманського і Керчинського районів -11,9, Дашава (біля Стрия) — 14,5 млрд. куб. метрів.

Розвідки, проведені в 1939 1940 рр. та пізніші (в районах Дашави, Дрогобича, Станіславова, біля Анапи та Новоросійська, в Приозівському районі) значно підвищили ці данні, орієнтовно до 360,0 млрд. куб. метрів, і то переважно за рахунок збільшення запасів Дашавського та Кубансько-Чорноморського родовищ.

(Закінчення буде)

О. З.

Старе вино в старих міхах

В днях 5 - 9 жовтня ц. р. в Москві відбувся XIX З'їзд Комуністичної Партії СССР і в зв'язз- з тим, а головне в зв'язку з певними змінами статуту та назви партії та іншими поправками, можна було почути думки, головно серед ліберальної опінії західних горе-політиків та інтелектуалів, що Комуністична партія дістає нове обличча, що вона органічно еволюціонує в сторону демократії, що період «воєнного комунізму» закінчується і часи Робеспєрів та Дантонів безповоротно минаються, а на їх місце приходить демократична, ознайомлена з культурними маньєрами партія, аналог великих політичних партій ЗДА чи Англії. Ніщо не є більше далеке від правди, як такі твердження підпирані не рідко виразними акціями п'ятих колон, що їх завданням було, є і лишиться, водити манівцями правдиву опінію західнього буржуа та заспокоювати його бабусиними пісеньками про поступ, еволюцію та бажання миру сьогоднішніх можновладців Кремля.

Вже дві речі вказують на те, що Кремлівським можновладцям зовсім не йшлося про те, щоби зміняти справжнє обличчя партії, а їхнім завданям було лише надіти на справжнє обличча Партії таку наличку-маску, яка булаб присмніша естетичному смакові західних політиків та західньої опінії, та ховала б за собою на певний час те, що сьогоднішні вимоги тактики та операції кажуть большевикам ховати перед чуйністю тих залишків справжньої демократії, які не повірили в блахман пропаганди, але які таки дісно бояться большовицького вовка в червоній шапочці яку теж помагають йому надівати його приятелі в західньому світі в роді Джансонів, Жоліот-Кюрі, Ляттіморів, Гісів та навіть почтивих Рузвельтів і Труманів.

Уважний спостерігач не міг не звернути увагу на факт, що завданням XIX з'їзду компартії було змінити назву самої партії, перехрестити її з дотеперішної Комуністиноі Партії (большевиків)—на Комуністичну Партію Совєтського Союза, але мало хто звернув увагу на те, що в дійстності назву партії змінено добрий рік перед тим, бо вже у 8-му томі нового видання Совєтської Великої Енциклопедії знаходимо виразне зазначення, що назва партії не є більше ВКП(б), а Комуністична Партія Сов. Союза, бо під гаслом ВКП(б) ми знаходимо відсилач до гасла Комуністична Партія Сов. Союза («сматри КП СССР»). Згаданий том Великої Енциклопедії БУВ ПІДПИСАНИЙ ДО ДРУКУ **в дні 21 листопада 1951 року**—себто майже на рік раніше, ніж відбувся XIX З'їзд комуністичної партії. З того зіставлення фактів виходить ясно: 1) кремлівські можновладці не числяться з демократичною волею делегатів партії, а вирішують справи так, як це їм завгодно; 2) вони наперед знають, що рішення партії не можуть бути інакші, ніж можновладці собі цього бажають; 3) формальні рішення з'їздів партії мають тількі декоративне значення, бо не партія сама рішає про свою назву і свій статут, а лише можновладці в Кремлі, себто властивим керівником держави не є партія, як така, ані її законний суверен—загальний з'їзд делегатів партії, але лише кліка можновладців в Кремлі, якої навіть сама партія не в силі скинути.

Другий факт, який яскраво доводить, що з'їзд партії—це звичайна шопка, обчислена на блахманення очей західних демократій—це постанова про виконання нового п'ятилíттнього пляну, який почався... вже два роки тому. Очевидно, що з'їзд з ентузіазмом приняв пропозицію Сталіна таку п'ятилітку схвалити та зобов'язався доложити усіх сил, щоб її виконати, але тим не меше факт залишається фактом, що не з'їзд в дійності ухвалив і приняв цей плян, але він лише слухняно прийняв його до відома.

Два вищенаведені факти ясно доказують, що немає ніякої мови про зміну дійсного обличча партії, зміну її духу, внутрішніх норм моралі та операції, бо все залишилось по старому, тільки, що на старі вивіски і шильди поналіплювано нові назви.

Міг би хтось поставити запит: чому ж було потрібне кремлівським сатрапам змінити назву своєї партії. А було потрібне тому, що слово большевик стало в західньому світі синонімом терору, бандитизму, аґресії, некультурности, і набрало значення образи. Тому на означення назви партії, навіть коли б воно було вживане в дужках, треба було внести такі окреслення, що відповідали б краще теперішньому характерові партії. Адже протиставлення фракції большевиків фракції меншевиків—належить вже до далекої минувшини. Опозицію мешевиків в дійсності зліквідовано, а це, що залишилося рудиментами по різних закордонних смітниках, — для большевіків не являється гідної уваги вартістю. Не меншевики, не соц.-демократи, не ліберали, не внутрішні партійні опозиції є сьогодні найбільшим ворогом большевиків. Найбільшим для них ворогом є організовані і свідомі націоналізми народів, що вже стогнуть, або можуть стогнати під ярмом московсько - большевицького п о н е в о лення.

Звідси не потрібно вже в назві партії підкреслювати моменту большевизму.

Назва партії має в майбутньому підкреслювати основні моменти, що правлять сьогодні і мають правити в майбутньому істотою партії· її державність та її опору на державний апарат—в першій мірі на державній армії та поліції. Надії і ставка на свідомість пролетарську, на клясову свідомість, на історичні закономірності боротьби кляс, на клясові суперечності, що ніби то з них має виникати «клясова свідомість», а з неї клясова влада,—давно вже належать до минувшини. Сьогодні ставиться ставку на матеріяльну, а не на духову силу, на силу державних апаратчиків, на силу комуністичної армії та силу комуністичної поліції. Тому і основна сила, що має бути підпорою влади кремлівських можновладців — це не комуністичний інтернаціонал, але комуністична партія СССР. Звичайно, кремлівські можновладці не без того, щоб користати з підпори комуністичних партій інших країн, але вони знають добре, що ці партії на ділі є лише секціями Комуністичної Партії СССР, хоча на словах ніби то сама КПСС є членом комуністичного інтернаціоналу, який як непотрібний реквізит навіть формально здано вже до архіву. Останій з'їзд комуністичної партії виразно ствердив і виявив постановку кремлівських сатрапів, що КПСС на ділі є керівником світового комунізму та пробоєвим аванґардом боротьби за панування над світом, при чому ясно, що не пролетарінт усіх країн, але КПСС, кермована абсолютистичним режимом теперішних кремлівських можновладців—має панувати над світом.

В зв'язку з тим стає ясним, чому «зліквідовано» такі славні інституції партії, як Політбюро та Орґбюро, а заступлено їх Президією партії, яка має бути справжнім носієм, праводавцем і виконавцем необмежної влади, наразі тільки в СССР, а в майбутньому (тим часом лише в мріях) й над цілим світом. Назва «Президія» звучить дещо «демократичніше», вона уживана в країнах «гнилої буржазії», вона не така одіозна як Політбюро.

Та поза зміною назви нічого де-факто не змінилося. Так особовий склад президії партії, як і спосіб його комплектування злишилися такими самими, як раніш. Нова назва та переформовка керівних органів партії в одну Президію лише підкреслила те, що було на ділі доконане вже давніш. Адже функції керівника політбюро, орґбюро та секретаріяту партії і так раніш були в руках однієї людини — Сталіна. Вони й тепер залишилися в його руках, з тою різницею, що замість трьох титулів Сталін задовольняється сьогодня одним — керівник Президії партії, але його влада тим в нічому не обмежилася.

Теж переведені зміни в ідеології партії, на практиці багато не значать. В попередньому звучанні ВКП(б) окреслювалося, як «секцію комуністичного інтернаціоналу, яка є зорганізованим керівним відділом пролетаріту СССР, найвищою формою його організації клясової, що в своїй діяльности кермується теорією марксизму-ленінізму». В новому звучанні КП СС називається лише «зоюзом добровольців боротьби однакомислячих комуністів, зоргагізованих з-поміж людей, що належать до кляси робітників, працюючих селян і працюючих інтеліґентів. Отже, як бачимо, зникло окреслення партії, як організації пролетаріяту, згикло оперте на теорію маркс-ленінізму та на приналежність до інтернаціоналу. Три важливі, на перший погляд, зміни. Та в дійности вони зникли лише зі статута, бо на ділі КПСС давно вже виеманципувалася зі стану секції комуністичного інтернаціонлу, давно вже перестала бути партією пролетаріяту (бо є партією державних апаратчиків), та давно на практиці перебувала в затяжній і важкій боротьбі з теорією і вченням марксизму-ленінізму. Зміна ідеології партії переведена на останьому з'їзді компартії лише зафіксувала на папері ті зміни, що їх доконали не так з'їзд, як абсолютна воля кремлівських диктаторів та ті обставини, що протягом 30 років існування большевицької партії та її влади, диктували їй шукати розв'язки на оборону перед внутрішніми суперечностями та діялектичному розвою, який так на зміну попередньому устрою — і на зміну соціялістичному устроєві комунізму — невмолимою логікою подій і розвоєм суспільно-політичних відносин приносив нову фазу — фазу заперечення і антитези, яку большевики намагаються здавити в кліщах своєї диктатури і терору. Сьогодні большевики це лише зафіксували на папері, як черґове завершення їх партійної ідеології, що замість фідософії історичного матеріялізму — ставить тезу урядування Комітету Партійної Контролі. Бо всіх, що скоро чи пізніше прийдуть до усвідомлення недоліків нового устрою і зачнуть діяти за тезою діямату Маркса і Леніна, новий статут партії віддає до розпорядимости Ком. Парт. Контролі, а цей в свою чергу до диспозиції НКВД. А НКВД вже знає, як вияснювати внутрішні суперечності і закономірності історичного розвою супільно-політичних процесів.

Таким чином новий з'їзд компартії узаконнив процес перманентних чисток членів партії, що, на місце боротьби кляс, прийшли як нова форма вияснювання і вирішування (ліквідації) внутрішніх суперечностей.

Як і належало сподіватися, XIX з'їзд компартії, як і всі попередні її з'їзди, що відбувалися

з дозволу секретаря партії Сталіна, не приніс нічого основного у внутішню побудову, внутрішню програму та ідеологію партії. Він лише зафіксував на папері те, що генеральний секретар партії давно перевів в життя. Він ще зайвий раз ствердив, що не ген. секратар є функціонарем партії, але ціла партія є знаряддям ген. секретаря для виконування його безславної влади, скермованої на поневолення так самого пролетаріяту, як і цілого свободолюбного світу. Та хоч як вимова фактів і слів останього партз'їзду в Москві є ясна і виразна, належить подіватися, що в західньому світі не бракне наївних вірою і нищих мораллю, які всеж таки за червоною шапочкою не будуть бачити вовчої пащі. Саме для освідомлювання наївних та для нищення свідомих поплентачів Сталіна повинна бути спрямована наша праця.

О. З.

М. М.

А ТІ ВСЕ МУТЯТЬ . . .

В площині світоглядовій і теоретичній — комунізм і соціялізм тотожні явижа, їх обох зродила спільна доктрина марксизму, з її матеріялістичним розумінням історичного розвитку, діялектикою, класовою боротьбою, соціяльною революцією та планом створення бездержавно-інтернаціонального соціялістичного суспільства.

М. СЦІБОРСЬКИЙ.

Роля українських соціялістів в часі Української Революції—відома. Якщо про них і можна говорити, як про чинник зперед Революції, то лише, як про філії загально-російських соціялістичних організацій. Так зв. «Спілка» (укр. соц.-дем. союз), що постала в 1905 р., ставила своїм завданням «організацію пролетаріяту, що розмовляє по-українському»... Партія укр. соц. революціонерів сформувалася лише в 1917 р., одночасно з т. зв. «Селянською Спілкою. Щоб мати уяву ЧИМ були ці соціялістичні утвори, вистарчить пригадати, що РІК ПІСЛЯ ПРОГОЛОШЕННЯ IV-го Універсалу, на нараді в Києві 16-го січня, представники цих соц. партій — О. Янко і Микита Шаповал — доводили, що «треба негайно (?) становити радянську владу на Україні. В часі Трудового Конґресу країнські есери складалися з трьох угруповань: лівих творили «боротьбісти», які стояли за совєтську владу, центр — під проводом М. Грушевського, М. Шаповала і М. Любинського стояв на позиціях між большовиками і демократами, а «правиця» — проповідувала «демократичний соціялізм». Покійний І. Мазепа в своїх спогадах дає убивчу характеристику нашим соціялістам, які навипередки змагалися «догнать і перегнать» Москву в її дурисвітстві. «Всі ми знали, що гасло „соціялізації землі''. Центральна Рада проголосила лише під натиском надзвичайних обставин . . . Більшість есерівських провідників, як М. Грушевський, М. Шаповал, М. Любинський та інші, солідаризувалися з Винниченком та Чехівським і схилялися більше до союзу з совєтською Москвою, ніж з Антантою». (І Мазепа, «Україна в огні й бурі революції», I, ст. 74). Сам Мазепа твердить, що в січні 1919 р. на З'їзді соц. демократ. партії «майже всі активні члени Центрального Комітету партії... стояли за совєтську владу. Всі інші здебільшого не мали ясного погляду на справу й хиталися між совєтами і загальним виборчим правом» . . . Отже, не зважаючи на те, що на з'їзді були пп. Феденко і Мазепа — дискусії «точилися головно навколо проблеми демократії і диктатури». Далі він свідчить :«Для характеристики політичних настроїв тодішніх укр. провідників згадаю промови голови Директорії Винниченка і голови уряду В. Чехівського. Як один, так і другий не мали ясного погляду на справу. Замість того, щоб справу творення незалежної України покласти в основу всебічного визволення українського народу вони блукали між кличами демократії і диктатури»...

Було б шкода паперу наводити більше прикладів про ролю цього середовища патентованних опортуністів в минулому. Але вони про себе дають знати й далі, до того вперто хочуть довести, що вони нічому не навчилися.

Перед нами «Наше Слово» за вересень-жовтень м. р. Себе рекомендує це «Слово» українським демократичним часописом. Пише в ньому й той самий Панас Феденко, який вже пописувався і в минулому. Про що ж вони, ці лондонські «демократи», пишуть? Про Україну, про становище цих партій до процесів, що там відбуваються? Ні. Такими справами тверезі реалісти не займаються. Вони знають, що з їхнього боку це виглядувало б не логічним.

Відігравши в 17-20-х рр. невдячну і неславну ролю рідної «керенщини», це середовище так і не встигло зафіксувати свого чину на якомусь конкретному плані. Будучи формально якимсь додатком до секції II-го Інтернаціоналу, вони

як представники супер-опортуністичного соціялізму не були і не є речниками якогось цілеспрямованого, активного руху. Середовище, виплеканє в атмосфері дрібно-міщанських ідеалів затишку і революційности в стилі показування в кишені дулі поліцаю,—цей замкнутий у вузькому колі фразерів і позерів «рух» — органічно не зносить широких обріїв чітких і зобов'язучих кличів, рубань гордієвих вузлів, і, головне,—чину. Цим пояснюється патологична ненависть цього середовища до українського націоналізму.

От на сторінках свого органу ця «кумпанія» зухвало демонструє свою блискучу атаку на... Декалог ОУН. В статі, яка, як на сміх називається «За Політичну Культуру»—ми маємо змогу вичитати маячіння: «Молодше покоління українців між двома війнами виховувалося неславним «ДЕКАЛОГОМ» націоналістичної організації. Окрім неморальних приписів (!!!) поведінки, цей «декалог» ставить членам ОУН завдання примітивно зформульованні в дусі: «АБО ПАН, АБО ПРОПАВ». Бо що сказати на «заповідь»: «Здобудеш Українську Державу, або загинеш в боротьбі за неї...» Добути Україну без сприятливої внутрішньої і міжнародньої ситуації неможливо, то залишається одно: ЗАГИНУТИ В БЕЗНАДІЙНІИ БОРОТЬБІ». («Наше Слово», ч. 7-8).

Сором огортає за українських демократів, які умудрилися скотитися аж на позиції обплььовування найсвітліших традицій українського свободолюбивого народу. Сором огортає за українських опортуністів, які відважаються прилюдно засуджувати УКРАЇНСЬКУ ЗАПОВІДЬ, співзвучну Володимировому — «Нам дай, Боже, за християни і за Рідную Землю голови зложити і к мученикам причтени бити»; Святославовому — «Ліпше потятому бути, ніж полоненому»; Козацькому — «От двоїх едино восхоти імити: іли умерти, іли врага побідити», «А за віру хоч умріте, і вольностей бороніте!»; Шевченковому — «Вражою, злою кров'ю, волю окропіте»; Франковому — Або смерть, або побіда — це наш оклик бойовий»; ВСЕУКРАЇНСЬКОМУ — «душу і тіло ми положим за нашу свободу»; Петлюриному——«Шлях звільнення кожної нації густо кропиться кров'ю. Нашою—так само... Кров закінчує глибокі процеси національних емоцій, усвідомлень, організаційної праці, ідеологічної творчости, організаційної праці, ідеолоґічної творчости, всього того, що нація свідомо і раціонально використовує для ствердження свого права на державне життя...» і Христовому — «Нема більшої любви, як життя своє віддати за ближніх своїх...»

Цього панове демократи з під стягу «Нашого Слова» ніколи не чули. Не здібне вмістити — не вміщає... Але, тому, що ці панове підтасовують карти і розраховуючи на наївного читача **закидають** «неславніс» Декалогу ОУН і говорять про **неморальні приписи поведінки в** ньому, — ми передруковуємо його в цілости, щоби українство мало змогу об'єктивно оцінити «мораль і етику» цих, т. зв. демократів:

1. Здобудеш Українську Державу, або згинеш у боротьбі за неї.
2. Не дозволиш нікому сплямити слави ні чести Твоєї Нації.
3. Пам'ятай про Великі Дні наших змагань.
4. Будь гордий з того, що Ти є спадкоємець боротьби за славу Володимирового Тризуба.
5. Пімсти смерть Великих Лицарів.
6. Про справу не говори з ким можна, лише з ким треба.
7. Не завагаєшся виконати найнебезпечнійшого чину, якщо цього вимагатиме добро справи.
8. Ненавистю й безоглядною боротьбою приниматимеш ворогів Твоєї Нації.
9. Ані просьби, ані грозьби, ні тортури, ні смерть не приневолять Тебе зрадити тайни.
10. Змагатимеш до поширення сили, багатства й простору Української Держави.

Так, панове «демократи»—ті що вміли писати «Там втрат не не буває, де жертва здобутий в огні бастіон»—вміли гинути й в катівнях ґештапа, яким ви себе лише сьогодні лякаєте.

Але це безнадійне середовище вправляється в дурисвітстві і демагогії. Як колись вони нещиро обдаровували нашого дядька земелькою, яку роздавав вже Лєнін, так тепер вони «громлять» паперовими багнетами українських націоналістів, бо ж їхній «старший брат» тих же самих націоналістів розпинає не лише на словах. Мєльнікови обвинувачують ОУН в службі «англо-американським імперіялістам». Ці, що ніколи не мали ясного погляду на справу — які хилилися в бік совєтів, а не Антанти — в Лондоні лякають когось опудалами Гітлерів!... Герої знайшлися кулаками помахувати після бою... Рівночасно ці всезнайки виявляють безмежне неуцтво! Бо ж не припускаємо собі, щоб такі люди, як Феденки—свідомо брехали. Відомо ж, що навіть стовідсоткові примітиви знають, що «брехнею світ пройдеш, та назад не повернешся». Доказом неуцтва людей цього масштабу є твердження в цій самій статті: «Член ОУН чує себе 'сильним' тільки в масі, в 'отарі', де є 'пастухи', що ведуть отару і за все відповідають. Пасивним і бездумним характерам така організація подобається, бо як відомо 'від думання голова болить'»... «Над останнім терженням пана «демократа» дискутувати не будемо, бо ж він аргументуватиме його своїм довголітнім досвідом. НЕУЦТВО демократів

довести мусимо для добра української спільноти і для сатисфакції редакції «Нашого Слова», яка твердить, що «критика мусить бути **правдива, основана на перевірці фактичного стану».** Отож, панове демократи, перевіряйте факти і вчіться, бо то ніколи не пізно.

В програмі ОУН сказано: «Устрій Української Держави будуватиметься на засадах народовладности». «Джерелом усякого права і влади буде народ». «Політичне життя в Українській Державі розвиватиметься лінією перемоги тєї чи іншої національно-політичної ідеї, яка свобідно приверне до себе більшість громадян держави». «Закон суворо берегтиме свободи сумління, думки, слова, друку і політичної опозиції в межах обов'язного права».

Виникає питання, чи панове з під стяґу «Нашого Слова» махнули на себе рукою і тому не дбають про пристойну поведінку в суспільстві, чи свідомо далі продовжують мутити, як мутили за часів української державности, бо того вимагали інтереси .хніх «інтернаціоналів»? ОДВУ в даному випадкові мусить ствердити нечесну гру з боку тих, які маскуються під порожнім ярличком демократії, тим більше нечесну, що в тій же статті кидається цих панів не зобов'язучу фразу про те, що демократ «погорджує обманом, демагогією, неправдою».

Але треба теж ствердити, що «Наше Слово» вибрало собі відповідний стиль «баби Параски і баби Палажки». Продовжаючи й далі товкти в ступі воду своїх «істин»—ці демократи обурюються на ульмські «Укр. Вісті», за те що ті твердять, що в СССР «є соціялізм, а іншого доброго соціялізму нема». Закидаючи політичну безграмотність лідеру УРДП п. Багряному—це середовище його, який на власній шкурі випробував марксизм, повчає, що «Пан 'урядуючий голова' мусів би знати, що марксизм—це соціялістична теорія, якої по суті большевизм не визнає»...

Ми в тонкощах марксівського смороду копатися наміру не маємо, бо уважаємо, що по суті українській Визвольній Справі шкодить і ленінізм і троцкізм і бухаринізм і сталінізм — незалежно від того, що все це взаємопожираючі себе все тіж марксисти.

Теж не можна без щирого сміху сприймати «арґумент» цього середовища в його полеміці з п. М. Антоновичем знаючи, що Антоновича «гітлером» не дошкулили (т а й к і й о к з двома кінцями теж...) — вони вирішили приголомшити його закидом, що він «внук ліберала, син соціял-демократа»! Так, вихованим на традиціях московського «домостроя» тяжко погодиться з тим, що людина має право мати свою, незалежну думку... Воно, правда, часом зручно, напр. репрезентувати «рух» династичним способом... Але ж Антонович не «родинний» лідер. (В пресі було повідомлення про те, що пп. Феденко батько і син, разом з якоюсь жінкою, яка знає франц. мову—кудись їздили репрезентувати «справжній соціялізм». Коли вже ходить про діяльність цього середовища на «міжнародньому форумі», то похвалитися є чим теж. «Наше Слово» в тому ж таки числі містить статтю польського партійного колеґи, в якій він, натякнувши обережно про свої невинні симпатії до «унії» Польщі, Литви і Руси, підкріпив «братерську приязнь» народів польського й українського арґументом: Тарас Шевченко, кріпак, плаче рівночасно над недолею України, як і Польщі, бо завжди в поляках бачить братів-ляхів». Знаменито — Шевченко у них «плаче»...

Далі польський демократ не може не похвалити своїх братів - хахлів, само - отвержених цькувателів українського націоналізму: «Українські демократи, згруповані коло свого місячника «Наше Слово» в Лондоні, консеквентно борються з націоналізмом», який на думку автора не є виявом стремлінь нації бути сувереном в своїй хаті, але лише реакцією на акцію пана, — є повстанням, а не національною революцією. Що, згадуючи про Шевченка, цей демократ не згадав про «варшавське сміття«— це логічно. Він державник і йому ходить про велич і силу своєї нації. Але про ЩО ходить панам з «Нашого Слова» — вгадити тяжко, бо навіть їхній однодумець, сл. п. І. Мазепа казав, що вони все хиталися й ясних поглядів на справи не мали...

Але—ці люди реалісти. Вони дуже переймаються закидом ЦКУРДП про те, що «всі члени УСП... затруднені в В. О. УНРади й дістають платню, словом, мають корито». (Зовсім не ідеалістичний підхід до Державного Центру! Наука Маркса придалася...) При цьому речники УПС прозраджують, що члени УРДП, які працювали в УНРаді «з'являлися до канцелярії В. О. ДУЖЕ РІДКО, головно в ті дні, як була виплата»... Мило... Наводимо цю «Параско-Палашковщину» для обґрунтування вимог ОДВУ і в цей спосіб теж—НАВЕСТИ ЛАД з господаркою УНРади, бо ОДВУ, солідарізуючися з УНРадою не має в той же час наміру фінансувати такий «стиль» роботи представників демократичних фракцій, про який довідуємося з родинної сварки УСП - УРДП.

Драгоманівщину, винниченківщину і косачівщину українство здемаскувало в інтересах профілактики нашого національного сусільно-громадського і політичного життя. Але ми є свідками того, що наші доморослі соціялісти скочуються на такі «позиції», що нас огортає сором за позем їхньої писанини і їхніх партійних амбіцій взагалі.

О. З.

ЧОМУ ЇХ ПОВІШЕНО?

Нещодавно закінчився в Празі показовий процес проти 14-ти визначних комуністичних провідників, діячів та закріплювачів комуністичної большевицької влади в Чехословаччині, у висліді якого 11-тьох з них засуджено на кару смерти, яку зараз таки виконано. В підбольшевицькій дійсності засуди та виконання кари смерти не роблять вже великого враження—це стало там в тій системі хлібом насущним та нерозлучним явищем і атрибутом системи, без якої влада не моглаб вдержатись. ні хвилини довше при житті. Явище терористичних чисток,—і то чисток жорстоких і невблаґанних, перед якими не сховається ніхто, хто не схоче вкластися в ортодоксальну систему сталінського режиму і хто не віддасть цьому режимові усю свою совість, душу і цілого себе —там є складовий елемент системи. З тої то причини ми були свідками в минулих десятиліттях большевицької влади в Україні, немилосердної ліквідації не тільки залишків українського самостійницького руху у всіх його формах (бо підпілля діє!), не лише цілих прошарків суспільности, як остої духа та істоти української нації, не лише ліквідації куркулів (себто приватно-власницького духа українського селянства), як кляси, але також і членів комуністичної партії, старої ґвардії комуністів, колишніх яничар та прихвотнів московських сатрапів, тих що помагали прибивати на хрест українську самостійність, що помагали закріплювати большевицьку московську окупацію в Україні та перемінити Україну в найвищого сорту колонію Москви. В рямках тої страшної системи були змушені піти на смерть такі визначені українські комуністи, як Юрко Коцюбинський, Чубар, Любченко, Скрипник, Волобуїв, Затонський, Петровський, Хвильовий та сотні тисяч партійних прислужників Москви.

Те саме, що відбувалося десяток років тому в Україні, повторюється зараз в інших країнах-сателітах Москви. В жертву кривавому Термідорові Москви кладуть свої голови провідні комуністичні діячі, керівники комуністичних партій своїх країн, визначні та заслужені пробойвики комуністичної ідеї. Слідом один за другим ставиться їх перед судом, а деякі зникають з овиду суспільства (та належить здогадуватись, що і з овиду життя) таємно, без судів, так само, як ставилось колись під суд і розстрілювалося без пардону стару ґвардію большевиків, що була колись довкруги Сталіна.

Чим пояснити це явище? Чи дійсно такі фанатичні комуністи як Сланський, Клементіс, Ґомулка, Анна Павкер — це аґени «капіталістичних акул», як це намагається вмовити московська пропаґанда? Чи дійсно вони зрадники своїх народів і пролетаріяту? Чи дійсно вони скотилися так низько, щоб продавати свою власну справу, свою власну систему, за яку боролися літами з «капіталістичними акулами» з Вол-Стриту?

Ми далекі від того, щоби вибілювати засуджених комуністичних ватажків, щоб робити з них героїв, неповинні жертви кривавого Сталіна, чи кривавого московського народу. Правильно оцінюючи ними виконану ролю, та шукаючи відповідної заплати їм за те, що вони доконали, треба об'єктивно признати, що в обличчі великої справи міжнародної справедливости, великої справи добра власного народу, а навіть великої справи оборони інтересів працюючих кляс своєї власної суспільности, — вони на нічого іншого собі не заслужили. Заплати за їхню каїнову роботу, за запроторення своїх народів в колоніяльну неволю Москви, за видачу пряцюючого люду на ласку московського НКВД — навіть кара смерти на горло не видається нам за великою. Адже це наслідки їхньої роботи, що сотні тисяч їхніх земляків карається сьогодні в підвалах НКВД, або дожидають своєї повільної смерти в невільницьких таборах праці з СССР. Адже це наслідком їхньої допомоги видано квітючу колись країну Чехословаччини на луп московському заграбникові, зліквідовано увесь культурний, політичний і суспільний провід чеської і словацької націй, наведено на цілу країну грозу страху, терору і сліз.

А все ж таки «заплата», здавалось, за їхню каїнову роботу повинна була прийти з інших рук. Тяжко повірити, що за таку допомогу Сталін та московське політбюро заплатить своїм вірним собакам такою «нагородою». Та парадокс тут тільки cповидний, він незрозумілий тільки для того, хто не знає добре суті та справжніх цілей московського большевизму. Вже приклад України, ліквідації українських повідних комуністичних діячів та заступлення їх московськими насланниками вказує на те, що правдивою ціллю Сталіна та його московських соратників — є відбудова російської імперії, підкорення імперській владі усіх внутрішніх і зовнішніх елементів, заведення на взір колишньої Золотої Орди залізної дисципліни, зорга-

нізування великої червоної армади, яка посуне на підбій цілого світу. Хто тих річей собі не усвідомлює, хто ще буде мріяти висміяними та зрадженими Сталіном катеґоріями »добра пролетаріяту», хто буде ще наївно виглядати за потребою боротись за національні культури, кому буде шкода вікових надбань культури людського духа, хто буде серіозно вірити в побудову комуністичнього суспільства на основі солідарної співпраці національних фракцій навіть тільки пролетарської верстви своєї суспільности — той очевидно мусить бути ворогом Москви і як такий мусить загинути. Адже цілю Москви не журба за поступ, за збереження культури, надбань духа минулих поколінь, визволення пряцюючого люду з умов експлоатації, віддання кожній нації повних прав її суверенного духового і економічного розвою побудова ідеальної і справедливої міжнародної солідарної співпраці, ціллю Москви є загарбати владу над світом, накинути світові свою волю і свое пятно, згідно з максимою Достоєвського, який переконував, що світ може бути тільки тоді щасливий, коли буде думати і вірити по московському. Ціллю Москви є залляти увесь світ своєю золотою одною червоної армії та большевицької поліції та побудувати в цілому світі такий лад, та такий порядок, який тільки є питомий, зрозумілий і потрібний московській людині. А московська людина не зносить свободи, вона від віків звикла жити в неволі, під канчуком, зорганізована у велику отару, орду, ведена одним самодержавцем, при чому ведена не як людина, законами справедливої, мудрої і шляхотної влади, але ведена терором, деспотією і самоволею. Московська людина звикла до мученичества, знаходить в ньому сенс життя і спосіб свого спасіння. Таку саму життєву філософію вона намається накинути цілому світові, і в тому випадку визначається вона своєрідною фантатичністю і безоглядністю. Тут не поможуть покликування на колишні заслуги, на свій парт-квиток, на своє минуле. Тут діє невмолима лоґіка московської душі, згідно з якою лише те має право на життя, що думає і вірить по московськи.

Ясно, що ні Скрипник, Чубар, Петровський, Хвильовий, Волобуїв, Коцюбинський раніше, ні Павкер, Сланський, Клементіс, Ґомулка тепер—по московськи думати і вірити не могли, бо були іншої крови. БО БУЛИ ІНШОЇ КРОВИ. Тут закопана собака і тут лежить основне вияснення цілої проблеми. Дошукуватись моментів антисемітизму тільки з тої причини, що більшість в Празі засуджених були жидівського походження, не має сенсу, бо не тільки і не спеціяльно жидів судить і переслідує Москва. Ґомулка, Циранкевич, Димітров, Тіто — не жиди, а попали вони на листу проскрибованних тому, що належать до іншої крови, байдуже чи жидівської, української, чеської, польської, французької чи якої іншої.

Це важно собі усвідомити тим комуністичним діячам, що не змогли і не зрозуміли вимови празького процесу. Черга дальших процесів і дальших шибениць не зупиняється на них, і коли вони ще сьогодні не на явній листі проскрибованих то тільки тому, що ще не сповнили до кінця своєї ганебної роботи. Ще Сталінові потрібна їхня допомога, а потім і їх він, як муринів, що своє зробили, поставить на лаву обвинувачених і повісить на шибениці, як зрадників і аґентів. Бо дійсно вони зрадниками і аґентами були і як таким їм інша кара не належаться. Тільки не зрадниками Сталіна, а зрадниками своїх власних народів.

І саме в тому полягає найбільша траґедія людини і траґедія тих зрадників. Багато бо людей судиться, вішається і стріляється і офіційні акти обвинувачення клеймують їх зрадниками й аґентами. Так гинули й гинуть боєвики Визвольних Рухів поневолених народів. Але тільки в очах вироднів та вишкробків суспільности вони бути зрадниками та аґентами. В очах здорової суспільности, своїх народів та усього культурного і свободолюбивого світу вони залишаться героями і національними святими, і таким вони перейдуть в пам'ять поколінь. Траґедія ж сталінських аґентів, всіх отих Сланських, Клементісів, Ґомулок, Циранкевичів, Росків, Павкер та цілої плеяди інших комуністів в тому, що як зрадники і аґенти, як підлі яничари та прислужники чужим сатрапам вони перейдуть в пам'ять так своїх хлібодавців, як і своїх суспільностей. Не-має сьогодні одної живої душі в світі, щоб їм співчувала, хіба такі ж самі аґенти, що ждуть на свою чергу в показових процесах московських сатрапів.

Якщо б аґенти, яких повно ще у вільному світі, яких багато є ще й в Стейт Департменті, в установах Об'єднаних Націй,—собі це належно усвідомили, тоді й будуче земної кулі виглядало б не так понуро і похмуро, як воно виглядає сьогодні. Бо не так червона армія, як колони большевицьких аґентів є сьогодні нещастям і примарою світу, і не так розум Сталіна і цілого політбюро, як дурнота його аґентів, обмежність, низкозорість або підлота душі людей катеґорії Сланських, Клементісів, Ґомулок і Циранкевичів є нещастям світу і причиною того, що червона примара зганяє сон з повік свободолюбного світу.

І наша боротьба сьогодні повина належати в першу чергу аґентами і лакеями Сталіна, щоб рятувати вільні ще народи від долі України, Чехословаччини й інших сателітів, а самих аґентів від долі Сланського і Клементіса.

На манівцях ідейного безпринципіялізму

З офіційним уставленням С. Бандери зі становища «провідника» ОУН(р) неславно і блідо завершилась більш як десятилітня фаза бандерівщини. Відігравши ролю шильда в руках сил, контрольованих пристрастями, сам-собі-панством і терором, С. Бандера сам став жертвою, своїм ім'ям прикриваного духового гуляй-пільства. Бувши символом двоподілу і фанатичної нетерпимости, сам «розколовся» і заломився...

Де порушено засади своєї Організації, де заперечено карність, засаду правопорядку і святість Прапору Руху, там неминучі наслідки: на місце організаційної дисципліни — кругова порука кліки, там відосередні тенденції, дроблення її провідного активу на самовистарчальні утвори, там неминуче перетворювання гурта у ватагу ватажків. Ватажків у повному розумінні того слова, які в силу закономірности такого явища не можуть не стреміти до узупації «влади» у свойому середовищі, хоч би то й не було на користь кліці, як цілості.

Добровільно відламавшися від ОУН, не зміг С. Бандера взяти в руки розгнуздану стихію, хоч формально її й очолював. Відбувши незавидну ролю бутафорного шильду для кліки, яка зробила його символом позірної суцільности конгломерату сил і амбіцій — він впав під ноги ватажків відломів власного табору. Означення «бандерівець» по-суті перестає бути загальним означенням для колись ним очолюванного середовища; шильд довго прикривав собою внутрішній хаос взаємопожирання ватажків, що вже встигли пообростати власними кліками і патріотами власних утворів. Одного дня шильд мусів був упасти, бо задалеко розійшлися ті, протирічча яких він мав маскувати перед очима своїх низів.

Не взяв С. Бандера портфеля голови ЗЧ ОУН, який є в посіданні п. Стецька. Навіть для Бандери він видався за-пустопорожнім. Вирішив нарешті комусь підпорядкуватися, коли вже йому перестали підпорядковуватися. Але, хто піде на манівці, тому тяжко завернути на вірний шлях: не підпорядкувався С. Бандера Проводові ОУН, а... погодився підпорядкуватися «комусь», кого визначать десь «в Краю» законспіровані «виборці», але не виборці його табору, а Лебедя і групи Стецька. Відламів колись «його» середовища...

x x
x

Уступлення Бандери не є жодним трюком. Трюком не може бути факт скидання бандерівцями зі себе маски «єдности» свого табору. Адже ж і вони розуміють недоцільність заколоту у своїх рядах в часи, вагітні несподіванками і вирішальними подіями. Правдоподібно, причиною уступлення не так поетична колотнеча ватажків-бунтарів, як нещаслива для цього середовища ідея — знайти нарешті для себе своє світоглядове окреслення. Не треба бо забувати того, що бандерівський табір з перших днів своєї сваволі в основу своєї «політики» поклав **принцип безпринциповости,** засаду гнутися, куди вітер віє. Тим лише можна пояснити той дивовижний факт, що лідери цього середовища ніколи не нали, чого вони хочуть і куди вони прямують. Загально відомими фактами є, що, напр., один із стовпів бандерівства п. Стецько в 1939 р. міг заявляти, що «Ми йдемо з повним і беззастережним довірям до нашого вождя А. Мельника на нові затяжні бої», щоб лише два роки пізніш стати «міністром» в бандерівському «уряді», який голосив, що «новопостала укр. держава буде тісно співдіяти з національ-соціялістичною Німеччиною, що під проводом вождя А. Гітлера творить новий лад у Европі...», і знову два роки пізніш на з'їзді бандерівців в 1943 р., в той час, коли переможно сунули на захід орди московсько-комуністичних армій,—проголосити програмові тези свого табору про... «безклясове суспільство і принцип суспільної власности на знаряддя і засоби виробництва», — тези, виписані на прапорах комунізму...

На жаль це не анекдот, а сумна і прикра «історія» новітної брюховеччини, яка українському народові коштувала і коштуватиме дуже дорого, бо ж, продовжуючи «генеральну лінію» безпринциповости, епігони бандерівської елястичности з т. зв. УГВР—дійшли до іронічних заяв: «А може б отак почати якусь тридцятилітню війну, коли не двох релігій, то бодай світоглядів — ідеалістичного і матеріялистиного?» («Сучасна Україна», ч. 19-35), в той спосіб не лише аргументуючи свою світоглядову непредрішеність, але й взагалі заперечуючи доцільність світоглядової непримиримости українства супроти світогляду комуністичного.

Модно?... Так, теза «непередрішености» поза нами — модна. Але застарілим є погляд на те, що Сталін має рацію, твердячи про можливість співіснування взаємовиключаючих себе систем, устроєвих і світоглядових.

x x
x

В противагу Українській Національній Раді, що повстала в Києві 5-го жовтня 1941 р., в липні 1944 р. бандерівці зліпили УГВР, яку проголосили своїм підпільним «урядом» в Україні. Поруч УПА, створеної Т. Бульбою і чинниками ОУН, бандерівці створили і «свою

УПА». Факти знані. Але Край—краєм, а на еміґрації опинилися речники і УГВР з М. Лебедем і сам Бандера зі своїм ЗЧ ОУН. В той час, коли підпілля на Землях протиставилося і протиставиться заграбникові, на еміґрації розпочалася дика гризня між тими, які чини підпілля захотіли капіталізувати в інтересах своїх клік, які вже остаточно зкристалізувалися внутрі бандерівського середовища. Почалася несмашна дискусія на тему — чия УПА?...

З одного боку, група Стецька в «резолюціях III Конференції ЗЧ ОУН» твердить, що «ОУН формує увесь революційний потенціял і революційні сили в такий спосіб, щоб вони кожночасно могли виступити у мілітарній формі і розгорнути широку збройну боротьбу під бойовим прапором УПА, як лиш настануть приґожі для цього політичні і воєнно-стратеґічні умовини...» Також в «матеріялах до III Конференції ЗЧ ОУН» обличчя УПА окреслюється в спосіб: «Мотором поширювання революц. армії остається надальше політична організація, яка творитиме теж череп рев. армії, що завжди була і буде політичною армією»... («Сурма», ч. 30). З другого боку, УГВР твердить, що: «УПА... це непартійна, всенаціональна укр. добровільна підпільна армія...» (Виступ Лебедя в ЗДА, лютий 1952), забуваючи, що т. зв. Гол. Секретаріят УГВР в серпні 1951 р. твердив протилежне: «Політичне і військове керівництво рішуче застерігаються проти використовування УПА в різних цілях тими політичними колами й окремими людьми, які промовчують чи заперечують факт, що УПА цілковито підпорядкована свойму найвищому керівництву — УГВР, і що вояк УПА та укр. революціонер підпільник складають присягу вірности свойому керівництву УГВР». Так само 1 жовтня 1948 р. т. зв. «Провід ОУН на укр. Землях» (в той час, коли сам Бандера не був «на Землях») теж в своїх «роз,-ясненнях» пояснює, що: «Члени ОУН в УПА підпорядковані не організаційним клітинам (?), а, як всі інші учасники УПА, — відповідним щаблям командування УПА, тоб то — група Лебедя категорично заперечила право Бандери й ЗЧ втручатися у «внутрішні справи» України, де неподільно панує УГВР... Віримо, що угаверівці хочуть, щоби їм повірити на слово. Але насьогодні нас не це цікавить. Ми хочемо лише ствердити, що ЗЧ ОУН, з одного боку, і ЗП УГВР, з боку другого, стоять на протилежних позиціях. Боротьба за «панування» вже не над українським суспільством на еміґрації взагалі, але хоч би над власним середовищем, не могла не позначиться й поза еміґраційним тереном. Житомирська траґедія кидає мимоволі припущення на неприродність числа жертв, яких зазнав актив цього середовища на Землях саме в часі загострення бандерівського внутрішнього заколоту, коли з одного боку речник ЗЧ ОУН заявляє, що вони «не є заступлені в ЗП УГВР і не мають впливу на його політику» — тоб то М. Лебедь і його Ко. уважаються «вичищеними з ОУН(р) — і, з другого боку, коли УГВР твердить, що членство ОУН(р) підлягає лише УГВР, а не організаційному проводі. Знаємо, що «заходи з боку Проводу ЗЧ ОУН полагодити конфлікти з опозицією і ЗП УГВР... не принесли до тепер позитивних вислідів».

Уступлення С. Бандери свідчить про те, що у бандерівців загроза «плянів розколоти ОУН на еміґраційну і краєву» — стала дісністю.

x x
x

Не краще й на фронті ідеольоґічному, розвал якого спричинився цьому «заколотові атомів». Справа в тому, що п. Стецько і К., оговтавшися трохи на еміґрації, не могли не дійти до льоґічної думки, що своєю «елястичністю» вони зайшли в сліпий кут. Тому не дивно, що в «резолюціях III Конференції ЗЧ ОУН» з'явився уступ: «Участники конференції вважають потрібним піддати основній дискусії всі постанови, приняті ще в 1943 р. в цілком інших політичних відносинах України і цілого світу», який недвозначно свідчить про те, що горе-політікани признались нарешті до того, що несуверенність думки і коньюктурництво, під знаком яких проходив і бандерівський III вел. Збір ОУН в 1943 р., жорстко на них помстилися і що постанови ті треба змінити. Бо: «Матеріялізм, як виключна теорія, заперечує націю 'живих, мертвих і ненароджених'. Ми вважаємо слушною поставу краю, включити в боротьбу всіх... але не вважаємо, щоб найглибша духовість українця—з народної ґуці, того, що не одбився ще од рідних берегів—була матеріялістична... Навчімось одного: сягаймо до джерела української духовости..., щоб не відійшли ми від рідних огнищ, шукаючи 'вселюдських' правд... Світоглядово-політична розгубленість і програмова хаотизація на еміґрації спричинена відступністю власних, твердих принципів і орієнтацією на чужих ідолів». (Матеріяли III конференції ЗЧ ОУН). Ясно. Пускання туману про «позиції Краю»—це для низів. Ті, що брали участь в конференції, знали, де ті «мудрости» продукувалися. Але... пощо ж було дурити себе й інших стільки часу, щоб потім прийти до таких висновків?...

x x
x

Чи міг С. Бандера не відступити? Не міг. Не можна очолювати середовище, яке «сидить на двох стільцях», не можна приналежати до групи, яка одною рукою підписується під

«позиціями» Полтави (друковані в офіціозі ЗЧ ОУН), а друга рука підписується під твердженнями, друкованими в теж бандерівському «Віснику ООЧСУ», де читаємо таку характеристику бандерівського гуляй-поля, автором якої є духовий батько бандеріяди — Д. Донцов: «Позиції визвольного руху—це саламаха з націоналізму, марксового соціялізму, московського колхозництва, винниченківського босяцтва, залицання до нібито невповинного в большевизмі 'російського народу', перехрещування жидів на 'євреїв', мішанина 'проґресу', 'плянової господарки', боротьби з українським 'шовінізмом', захоплення демократією Волеса, декана Джансона, Тіта або патріотизм напівскомунізованого европейського пролетаріяту—не є це ніякі позиції визвольного руху на Україні. Це витвір нової ідейної бездарности людей, які мають очі і не бачать. Ні того, що діється в Европі чи Америці, ні того, що діється на Україні... Висовувати 'прогресивно-соціяльну програму', як вона сформульована в 'позиціях', це значить скочуватися до московських 'заповітів Леніна'»

Такий виступ «Вісника» вже цілком нагадує знамениту фельдфебельшу, яка сама себе віддубасила...

Сумне це явище в житті нашої спільноти. Нема тут місця для злорадствувань і потирань рук. Бо... вина за цей боляк на суспільному тілі падає на всіх нас, які про це все знали і знаємо не від дня остаточного спантеличення С. Бандери. Вина в тому, що задовго дивимося на явище крізь пальці, або що ще гірше — замість вилікуватися від того боляка—підмазували його льжеліками ріжних компромісів. Сумне це явище, бо покалічило воно душі і знеохотило багатьох з отих бандерівських низів, які брали за чисту монету словоблудія позерів, у яких не вистарчило навіть хисту замаскувати свою духову порожнечу.

Криворіжець.

Петро Ромен

ЕНЕЇДА

На сучасний лад перелицьована.

Еней був парубок моторний, —
Свій твір славетний, неповторний,
Так Котляревський починав.
Він Енеїдою назвав.
У наші дні, як кожен віда,
Також зявилась «енеїда»,
Зявився знову цей герой —
Еней та інші. Юрій Косач
Рішив також утерти носа
І Котляревському. Ой, ой!

Щож нам лишається, читачу?
І думати про це боюсь.
Але таку вже маю вдачу
І я признаюсь, не таюсь:
Я заходився (страх сказати)
Теж Енеїду написати —
Іней був справжній чоловік.
Він досі по світу блукає,
І волю-доленьку шукає,
І наше з ним життя пливе.

Вже півтораста років з гаком,
Як появився наш Еней.
Вже з молоду він має ознаки,
Що славились серед людей:
Розумний, щирий і вродливий,
Швидкий, моторний і кметливий,
Відважний — справжній провідник.
Хоч слово це соціялісти
У нас не люблять (а «вождісти»),
Так я до цього слова звик.

І тут сказати можу сміло —
Еней був справжній чоловік.
Багато років прошуміло
А він був і в другий вік.
Пройшовши всі метаморфози,
Вогні і води, бурі й грози,
Ще дужче він загартувавсь.
З козацького походить роду.
Служив і служить він народу
На вітер не пускав слова.

Життя іде своїм законом,
І доля з нами мудро гра.
Тепер сидить він за Гудзоном,
Як політичний еміґрант.
І думу думає, гадає,
Як запорожець за Дунаєм:
Вже він своє відвоював.
І Україна за горою.
Це він пятами накивав.

Як змалювать цього героя,
Що не вмірає і не вмре?
От ухопився за перо я
І страх мене бере.
Так, наче лізу я у воду
Наосліп, не спитавши броду.
Ну і скажіть, чи є що гірш?
Або скажіть кому це мило
Попасти в пекло за Манилом,
Писаручком поганих вірш?

Тепер у моді модерніст.
Та й не цікаво буть малим.
Бо не дадуть вам рядом сісти,
Чи просковзнути на Олімп
З великими в літературу.
Не совай носа і до МУРу.
Така вже мода повелась.
Кому ж охота буть на глумі?
Без викрутасів і камбрумів
В літературу не вилазь.

Що ж діяти і як почати,
Щоб обминути цей ресорт,
І в казані щоб не стирчати,
Де вас штрикає кожен чорт.
Бо як узявсь за діло, друже,
То не кажи, що ти не дужий,
А на пролом вперед іди
І сміло з ділом повертайся,
Кріпися духом і не кайся,
То й дійдеш прямо до мети.

Таке виходить—попереду
І нам належить кілька слів
Про наше естетичне кредо,
Бо й ми естетики не злі.
Ми до поезії є ласі
Лиш без модерних викрутасів.
Про все докладно як було,
Опишемо всі наші біди
Веселим ладом Енеїди,
Щоб за живе усіх взяло.

Про ясні зорі й тихі води,
Про рідні села і поля,
Які нам трапились пригоди,
Коли нам випав довгий шлях,
Що принесла нам одисея,
Про сподівання Моісея,
Про вік, про «пекло» і про «рай»,
Як нас розкидало по світу,
Де виростають наші діти
І забувають рідний край.

Як зустричали нас словаки,
Порозкривавши всі роти:
«Звідкіль такі це гольтіпаки?
Пречо втікаете й куди?»
А ми в Німеччину пропхались
І тут пристанища шукали
Гуртом у таборі Ді-Пі.
Тут скрінінги нас прочищали,
І на роботу вербували
В країни дальні, голубі.

І ми раділи, не брикались,
Бо пролили вже море сліз,
Як нами в Ялті торгували
І віддавали на заріз.
Нас хапуни тоді хапали
Й до «раю» прямо відсилали.
Були для них ми крам чи хлам?
Ховались в церкві безрозсудні,
Немов жиди ті у день судний...
І сміх і горе пополам.

Та щоб не сталось, де не буду,
І доки жив я й не пропав,
Той день ніколи не забуду,
Коли прийняв нас пароплав.
Як ми на палубі стояли
І стежили, як відпливали
Землі ознаки лорогі.
І сум і радість і тривога...
О, розхвильована дорога
До невідомих берегів.

Стояв Осьмачка на ту пору
Без хвилювання і без сліз.
Він під пахвою «План до двору»
В Америку з собою віз.
І виглядав він Чайльд Гарольдом,
Дарма що українець родом.
Я біля нього тоді став
І виливав у вірші сльози.
Він називається «В Дорозі».
Це я тоді його писав.

Про все згадаємо в дорозі
І всіх, як треба, помянем.
Не одному закрутить в носі,
А дехто, може, й добре чхне.
Та для панів і меценасів,
Які на нас густимуть часом,
Не пошкодуєм цих рядків:
Мужича правда є колюча,
А панська на всі боки гнуча,
А ми, признатись, з мужиків.

Зійди ж з високого престолу
До нас, о, Музо чарівна.
Та й сядьмо дружно ми до столу,
Хай правда світить нам одна.
Ніколи славу не здогоним,
Коли ми будем епігоном,
Із голосом, як у шпака.
Нехай же пісня розіллється,
Така, що й серденько забеться,
І кожен вдарить гопака.

(Далі буде)

Рецензії:

Дух, що тіло рве до бою

(Юліян Головінський, Крайовий Командант УВО)

Хоч, здається, часу не багато минуло від того десятиліття, коли на українських землях діяла славна Українська Військова Організація, багато подій того часу затирається в памяті сучасників і навіть тих, що брали участь в подіях. Припадає пилом забуття те, що цінне для майбутнього історика українських визвольних змагань, голі факти, на базі яких буде писатись історія, яка осудить, чи правильно поступали українці в своїй боротьбі, чи неправильно.

Хоч УВО мала багато членів, досі мало що появилось в друкованій формі з її дій. Обставини такі, що хоч живі ще участники чи творці дій, їм замкнені уста. Польського окупанта замінив окупант московський. Здавалося, що можна сміло розказувати минуле. Але це злуда, бо новіший окупант кровавіший за минулого, він так само боїться активних людей, як і окупант польський. Тому багатьом уста замкнені. І нині можна покищо розказувати тільки те, що не шкотить нікому, згадувати призвища лише тих людей, що вже неживі, що в безпечному місці і т. д.

В році 1951 появились спомини одного з керівних членів українського націоналістичного руху Зиновія Книша, що перебуває у Вінніпеґу, під назвою «Дух, що тіло рве до бою». Він, участник дій УВО, співпрацівник рушійної пружини УВО, команданта сотника Юліяна Головінського, розкрив у своїх споминах те, що досі мало кому було точно відоме, хоч в загальних зарисах було в тій чи іншій формі розтрублене польською пресою з приводу різних політичних процесів. Спомини З. Книша появились у Вінніпеґу накладом 4 відділу ОДВУ в Дітройті, що своїм патроном має сотника Юліяна Головінського, торця чину УВО і відтак ОУН.

Автор не обмежився описом самих подій, бо поставив собі завданням дати і тло боротьби та відзеркалити той настрій українських людей, що панував в часах перед створенням УВО. XIX століття, а зокрема 1848 рік, який увійшов в історію під назвою «весни народів», залишили свій відпечаток на Галичині, де повстала УВО. Той період був характерний своїм миролюбством, а його чи не найкращим виявом був гимн «Мир вам, братя, всім приносим» так, якби миролюбність рішала буття нації, як самостійного чинника життя. Це була епоха сервілістичного легалізму, що діяв і в XX столітті, діяв ще тоді, коли закладалась УВО. Все те було надщерблене часом і подіями, але діяло. Рацію має автор, коли зазначує, що Ліґа Націй, а дальше і Об'єднані Держави, які нині символізують миролюбство, як найбільш вирішальний чинник в житті, спізнились на яку сотню літ, бо взірцем миролюбства і легалізму були галицькі українці XIX століття.

Тому і українським збройним визвольним змаганням і відтак боротьбі в формі УВО довелось ломати той настрій, так би сказати, перековувати душі, дати невидиме ярмо легалізму, що символізував закріпощення, а перейти на рейки революційної боротьби за волю і долю нації.

Автор згадує і боротьбу з тодішним советофільством, пригадує і своєрідне польонофільство. Всяких фільств було багато, а серед них бракувало лише українофільства, — віри у власні сили, дії власними силами і т. д. Явна і підпольна війна зробили перелом в настроях, а душею того перелому була УВО та її командант Юліян Головінський. Автор співпрацював з Головінським багато років, разом плани творили, разом терпіли, разом діяли, добуваючи Україні волю. Він згадує багато фактів, що досі були маловідомі. Його точні описи зізних акцій з часів підпольної боротьби — це прекрасний матеріял для фахівців, для студій тактики підпольної боротьби. УВО створила свою специфічну тактику, яку відтак зібрано було в окрему книжочку, що її нишком перекладали на свої мови ті, які думали підпольними методами боротись зі своїми ворогами.

Сотник Ю. Ґоловінський був рушійною пружиною дій. Коли полковник Є. Коновалець обмежувався загальним керівництвом УВО, сотник Головінський був полевим командиром невидимої армії, що діяла на фронті боротьби з ворогом. Перехід від дій типу УВО до дій ширших, бо вже військово-політичного типу ОУН — це співділо сотника Ю. Головінського. Нинішні безчисленні ряди українських націоналістів — це вихованці на ділах Головінського.

Автор вводить нас в сітку внутрішних інтриґ, які діяли між людьми не тому, що вони погані були патріоти, а тому, що це слаба сто-

рінка людей взагалі. Він виказує яскраво, як важко контролювати підпілля і як легко ворогам в нього влізти. Це не сензаційний роман, який видумується в затишній кімнаті, це гола дійсність в такому виді, як її давало і дає ще і нині життя. Це лихо, що його годі оминути в кожній боротьбі.

В книжці багато образків різних часів, що до нині заховались і що їх авторові вдалось дістати та опублікувати. Подано знимки лише таких людей, що їм вже публікація знимок нічого не може пошкодити.

В споминах переплетені політика з реальним життям, ідеї з потребами життя, акця з її фінансовими вимогами і т. п. Одне получене з другим дає цілість і одне без другого не можна розглядати окремо. Одне від другого нерозлучне так, як нерозлучна акція УВО від звичайних шукань за помічними засобами для боротьби, за фінансами, зброєю і т. д.

Чи не найбільш характерним місцем в праці автора є ствердження, що пацифікація, яку перевели поляки в Галичині—це був переломовий пункт в освідомленні українців, в заломанні їхнього легалізму і відрази до кривавої боротьби. Це був свойого роду кінець настроїв XIX століття і започаткування нової епохи в душах людей, епохи революційного ґероїзму, не для самоцілі, а як засобу для здобуття волі Україні.

Багато з нас ще добре памятає часи підпольної боротьби УВО і початки такоїж боротьби під фірмою ОУН. Багато з того, що не всім було ясне, стане ясним по прочитанні споминів З. Книша, участника і співтворця тих подій. З минулим варто познайомитись, бо з нього все можна витягнути певні науки для майбутнього. Книжка З. Книша дає багато матеріялу для теперішніх чи майбутніх підпольних борців за волю України, а зокрема світла постать Ю. Головінського і його дії можуть стати зразком, як треба діяти, для тих, що діють, чи будуть діяти в боротьбі за волю України.

М. С.

Кадри наших днів

«АЗІЙСЬКА» ПОЛІТИКА СУПРОТИ УКРАЇНИ?

(ПС ОДВУ) Не так давно ми були свідками незрозумілої для нас політики уряду ЗДА супроти Китаю. Ми бачили, що в той час, коли Китай — союзник ЗДА — виходив переможцем з тяжкої і довгої війни, коли він звільнив свої землі з-під японської окупації і звільняв решту теренів з-під панування китайських банд, — в той час чомусь Вашингтон настирливо домагався від Чан-Кай-Шека тісної співпраці з комуністами. Тоді бо твердилося, що китайський уряд не репрезентує інтересів цілого Китаю, бо в останьому, мовляв, існувало дві великих течії: націоналістична і комуністична, і що ЗДА ставить перед собою завдання ті дві течії скоординувати.

Сьогодні це звучить смішно. Але тоді моральна допомога Китаєві полягала в тому, що звідси, в угоду Москві, твердилося, що китайський націоналістичний уряд є нездарний, продажний і недемократичний, і рівночасно нас всіх переконувано в ягнячій натурі китайських комуністів, які всього лише хотіли ощасливити Кидай потрібною земельною реформою.

Очевидно, намагання скоординувати стремління суверенного Китаю зі стремліннями китайських комуністів, які виконували і виконують аґентурну роботу для Москви, — було не легко.

Але знаємо, що коли китайським комуністичним бандам загорожував повний розгром силами націоналістичного Китаю—звідси вжито заходи, щоби дійшло до завішення зброї, в часі якого садовлено за «круглий стіл» представників суверенного Китаю поруч московської аґентури.

На наслідки такої політики довелося чекати не довго. Чан-Кай-Шек з недобитками китайської армії є на острові Формозі, а ті, які несли Китаю лише дуже потрібну «аґрану рефор-му» і які були кращими демократами, ніж націоналісти — вже кілько років цідять кров не лише Американського народу, а... збройних сил ОН.

Здавалося б, що цей приклад буде застрашуючим й що по цей бік «залізної заслони» охотників його наслідувати вже не буде. Але — так лиш здається.

Ми є знову свідками копіювання «політичних маневрів», розрахованих на задобрювання Москви. Бо як інакше можна назвати оті, незрозумілі для нас спроби «приватних кругів» за старим рецептом «координувати» акцію речників визвольних змагань народів поневолених Москвою з ... речниками інтересів аґресивної Москви? Знову, точнісенько як у випадку з Китаєм, нам заявляється, що українство «поділене на **дві великих течії:** самостійницькй й яка стоїть за неподільність Росії, й що мовляв варто ще раз попробувати скоординувати сили —скеровані на розвалення советської імперії, яка загрожує цілому світові, — зі силами які сприяють Москві захоронити і забезпечити так потрібну їй єдність внутрі СССР, яка лише, на думку Сталіна, може бути запорукою перемоги Москви над Вашинґтоном.

Арґумент «земельної реформи» московських заграбників набрав іншого забарвлення лише. Вони намагаються переконати своїх «спонзорів» в тому, що прихильне наставлення Вашингтону до московського «собіранія земель» —забезпечить приязнь російського народу до ЗДА. На те, що американських комуністів тут судять за їхнє плянування допомоги Москві приєднати до себе й землі Америки — очевидно увагу звертати не треба, бо то ображатиме аматорів московського «федералізму».

При цьому всьому уперто забувається, що нам, Українцям, ходить не про розвал Росії — проти чого москалі мають право обурюватися — а про **розвал совєтської імперії,** про визволення з-під контролі Москві **національних республік, які не входять до складу Росії, але в склад Союзу Совєтських Соціялістичних Республік.** Забувається, що безпосередньо ми не маємо наміру втручатися у внутрішні справи російського народу, бо змагаємося за привернення державности Україні, що не виключає добросусідського співжиття в майбутньому суверенних держав Української, Російської і т. д.

Тому ОДВУ беззастережно солідарізується як з «Становищем ОУН в справі КЦАБ» так і зі становищем усіх українських політичних угрупованнь, яке знайшло свій вислів в «Позиціях» з дня 27-го грудня 1932 р.

Як американські громадяне українського роду і як політичні еміґранти з України, ми підтримуємо зусилля ЗДА спинити аґресивні бої московського імперіялізму і сприяти визволенню поневолених народів... Стверджуємо, що ці вольності, якими ми тут користуємось в Америці, будуть загрожені, якщо вони не будуть поширені по цілім світі, а особливо серед поневолених народів, між якими Україна вже давно бореться за такі самі права і привілеї та за своє визволення з під ворожої окупації... Зло, від якого терпить нині увесь світ, є не лише в большевизмі, в його тоталітарній системі і тероризмі. Це зло є також в розгнузданому московському імперіялізмі й аґресивних традиціях московської великодержавности... Міліони людей поневолених народів боряться всіми можливими засобами проти жорстокого терору тоталітарної влади московського Кремля, щоби здобути собі волю. Цим самим вони захищають волю незалежних держав Европи і Америки. Вони чекають реальної допомоги від Америки і Об'єднаних Націй для свого національного визволення... Сучасна й майбутня боротьба з Москвою матиме успіх лише тоді, коли волелюбна Америка і Західня Европа приєднають на свій бік поневолені народи, і зокрема Україну, і будуть рахуватись з нею як з рівноправним аліянтом, забезпечуючи їй національно-державну незалежність». (З Резолюцій 17-го З'їзду ОДВУ, 1951 р.)

ОДВУ стверджує, що політика т. зв. «Аамериканського Комітету Визволення Народів Росії» є небезпечним продовжуванням політики кругів, які коштом задобрювання Москви й коштом відступлення їй 450 мольйонової китайської республіки, фактично розбудововали і скріплювали аґресивну потугу Москви, рівночасно послаблюючи ЗДА, ізолюючи їх від природних союзників. Така політика веде до того, що Москва і далі гратиме ролю визволителя поневолених націй», в той час коли її духові сателіти цій країні зручно намагаються начепити тавро союзника реакційних сил...

Це суперечить інтересам не лише ЗДА, але й інтересам народів, які вели, ведуть і вестимуть боротьбу за повалення московської тюрми народів і за побудову світу, де пануватиме принцип неподільної свободи для всіх націй і де буде забезпечена гідність людини.

ОТЖЕ — ЩО СТАЛОСЯ?

А сталося те, що в часі мобілізації **всіх сил** Українського Визвольного Фронту, напередодні вирішальних подій, в часі яких **рішатиметься доля** вільного світу взагалі, а тому й **доля української державности — деякі українські чинники дозволили собі знехтувати засади української національної політики, нехтування якими є рівнозначне з виломом з Національного Визвольного Фронту.** Бо всякі політичні комбінації московських кругів—чи то сталінських з їхньою доґмою про «московського старшого брата» з неминучим при цьому єдино-неделимчестві червоної московської імперії, чи мельґуновських по цей бік «залізної заслони» з їхньою доґмою про «скасування» **національних революцій** і національно-державницьких осягів народів бувшої Росії що сталися після т. зв. лютневої революції зі **затриманням непорушности імперіялістичної спадщини большевизму** й після його повалення—є **потягненнями, спрямованими на недопущення відновлення української державности.**

Комбінації представників УКК в їх переговорах з «Американським Комітетом» стали **шкідливими** для Української Справи, бо в їх часі **допущено трактування України і Української Визвольної Справи в очах американських чинників в світлі в н у т р і ш н ь о ї справи російської держави.**

Теж порушено другу засаду, яка стверджена історичною закономірністю: **Україна і Українські Визвольні Вамагання є п і д м е т о м, є чинником першорядної ваги і значення, якими незалежно від комбінацій** будь-яких політич-

них кухарів **буде формувати дійсність на східньо-европейському просторі,** бо Україна є його **активним, історіотворчим геополітичним п е р в н е м,** а не складником якогось іншого утвору.

Українська справа **є справою українського народу,** який всупереч всім політичним і мілітарним силам імперіялістичної Москви й заграбницького Третього Райху **себе суверенно** ствердила й в л а с н и м и силами здобуда собі **вирішальні позиції на міжнародному форумі.** Цього можуть не розуміти панове з «Амер. Комітету», **але цього не вільно забувати у к р а ї н ц я м !**

І нарешті порушено третю засаду: допущено знехтування **української концепції** «народів вольного кола», концепції духового післанництва України на Сході Европи, яка в противагу отарности, деспотизму і аґресивности Москви несе на Схід **духовість західнього світу з її народоправієм, людяністю й гідністю.**

Брак віри в «свою правду і силу і волю», **брак віри в Україну**—спричинився до того, що декому з делегатів УКК почало здаватися, що вони роблять добру службу цій країні тим, що допомогають Українську Справу припрягти до воза біломосковських комбінаторів, ніби то спромощних зорганізувати протибольшевицький фронт-блок **російських партій і установ.**

ОДВУ — організація **американських горожан** 25 років обороняє принципи Української Національної Політики, яку зреалізовують українські політичні групи в Краю і на чухині, і оборонятиме ці позиції безкомпромісово далі, бо є свідомою **істини,** що л и ш е **Суверенність Української Справи і Відновлення Укр. Державности** забезпечить українському народові свободу, мир і добробут, а також приведе до рівноваги сил в Европі і тим розвіє дальші небезпеки воєн і для цієї країни, якої горожанами членство ОДВУ є і про інтереси якої ОДВУ дбало і дбатиме.

Розуміючи тенденції й інтенції чинників, які хочуть внести певне замішання в патріотичні круги москалів в СССР напередодні війни—ми всеж рішучо твердимо, що ті патріотичні круги займають **ті самі** природні позиції, як московська еміґрація в часі минулої війни, бо в наслідок війни **неминуче** Росія мусить опинитися в стані сучасної Японії чи Німеччини — тобто мусить позбутися її імперіяльної величі і сили, яка їй забезпечує її сьогоднішні позиції в світі. Ми переконані, що московські патріоти не можуть бути ворогами Москви так само, як українці не можуть стати ворогами України.

Силу Москви можна ломити не **доброю волею москалів,** а доброю волею **і природними стремліннями народів,** які тою **силою** Москви так само загрожені, як цілий вільний світ! Імперію і її загрозливу потужінсть можуть підрубати лише Москвою окуповані Республіки. Для послаблення Анґлії Москва не вживала заходів для скріплювання позицій Бритів в Індії, Египті чи на Близькому Сході!

Шуканням можливости співпраці в утворі, який пропаґує концепцію **несовмістиму** з інтересами **України**—чинники УКК пішли на шлях шукання компромісу там, де його знайти не можна. **І то у вільній державі!** Подібні комбінації вже раз майструвалися українськими квіслінгами під протекторатом Гітлера. Але, хоч Лідери Української Визвольної Справи сиділи в той час в **концентраційних таборах націстської Німеччини,** хоч їх мордовано, як **замордовано заступника голови Проводу ОУН сл. п. О. Ольжича й багатьох інших, ж о д н а з українських політичних груп чи установ не згодилася на співпрацю з власовщиною!!!**

Що ж дало підставу місії УКК мати відвагу припускати, що у вільному світі українство скапітулює?

СТАНОВИЩЕ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

Провід Українських Націоналістів уважає, що участь Українців у КЦАБ є **неможливою** з таких мотивів:

1. Статут і плятформа КЦАБ не дають місця для основних заложень української і міжнародньої політики (українці вже доконали **акту самовизначення, створивши свою державу, яка була визнана міжнародніми чинниками;** Українська Держава існує далі є формі УСРР; Україна є суб'єктом **міжнародного права)** та перечать правно-політичній свідомості українського народу та його **інтересам.**

2. Точка плятформи КЦАБ, яка відкидає анексії нових територій, що були прилучені до СССР в час і по другій світовій війні, тим самим пропагує **відірвання від України західньо-українських земель** і чинить замах на соборність національних територій України.

3. Поділ народів за «залізною заслоною» на дві групи: народів Середньо-Східньої Европи, яким опікується Комітет Вільної Европи з одного боку і «народів Росії», для яких створено КЦАБ, **є довільним і недоцільним.** Участь Українців у КЦАБ фіксувала би в **очах світу** Україну, **як частку російського політично-державного комплексу.**

4. Вага участи українців вКЦАБ міряється не евентуальними радіомовленнями, публікаціями чи посадами для українців, **але політич-**

ними наслідками самого факту тої участи. Цей факт був би рівнозначним **запереченню** учасниками Актів Самостійности і Соборности України, **та представляв би українську справу,** як внутрішню справу Росії.

І тим більш, що інспіратори КЦАБ нав'язують свою акцію до лютневої революції 1917 р., коли поневолені народи царської імперії **ще не доконали актів самовизначення;** що самовизначення числиться ними в рамах російської імперії; що КЦАБ є лиш **етапом** до створення «Політичного Комітету Народів Росії», який ствердив би згадані **політичні моменти.**

5. Крім вищенаведених моментів сам дух і цілеспрямованість КЦАБ (повалення большевизму без визволення поневолених народів) є хибним з точки погляду вимог протибольшевицької боротьби. Вони не узгляднюють основної **істини,** а саме, **що большевизм є одною з форм російського імперіялізму,** проти якого найсильнішою зброєю є **національно-визвольні рухи.**

6. Україна завжди була **лідером поневолених** народів СССР, а українська еміґрація і нині веде перед серед їхніх вільних представників на чужині. **Ця провідна роля України і українців лише збільшилась в наслідок твердої постави української еміґрації до заходів** «Американського Комітету Визволення Народів Росії», що покликав до життя КЦАБ. Відповідальність перед історією і своїми природними союзниками не дозволяють українцям відступити від їхніх дотеперішніх позицій.

7. Так званий парітет між росіянами і неросіянами в КЦАБ є **запереченням** засади **рівнорядности** народів. КЦАБ ставить Українців в понижуюче положення супроти інших, а особливо супроти російського народу (російський нарід є численнішим за Український вдвічи, але **російських представників було би більше** в КЦАБ за українських **вдесятеро).** Практично така «паритетність» забезпечує росіянам ґеґемонію в КЦАБ, бож вистачить одного перекинчика з неросійських народів, щоби росіяне мали абсолютну більшість.

8. В таких умовах і при наявности певних тенденцій Американського Комітету числити на переборення настанови і направу хиб КЦАБ з н у т р а є безпідставною і небезпечною ілюзією. Та ж від Вісбадену — листопад 1951 р. — до Мюнхену — жовтень 1952 р. — положення поневолених народів СССР в акції Американського комітету не кращало. Приклад Грузинів і Білорусів, які намагалися протиставитися тому знутра, найліпшим тому **доказом.** Одні з них мусіли відступити від акції (Білоруси), а другі (Грузини) приневолені шукати іншого виходу.

9. Всі обіцянки — зрештою цілком **незадовільні** — на зміни в акції, яка зродила КЦАБ, дотепер **не справдились** (напр. зміна назви Американського Комітету). Беручи до уваги ґенезу і розвойові тенденції тої акції, не можна мати ніякої певности, що вони будуть дотримувані і в майбутньому. Без твердих ґарантій, або без доконаних фактів українці не можуть ангажуватися в акцію Американського Комітету, ані приступити до КЦАБ-у.

10. Вищенаведені мотиви **виключають участь** в КЦАБ Українських відповідальних груп і осіб. Участь же **безвідповідальних груп і осіб** наражає Українську Справу на спотворення в очах чужинного світу. Чесні Українці **не можуть пристати на позиції КЦАБ,** а нестійкі, увійшовши до тої установи **неминуче станутъ знаряддям сил, ворожих українській справі.**

11. Участь буд-кого з Українців в КЦАБ **неминуче внеслаби в українську спільноту фермент і викликала би розбиття.** А тим часом **одностайність** Українців в питаннях захования і оборони **основних засад** Національно-Державної справи — становить **хребет Українського Національного Фронту.**

12. КЦАБ є не більше, як черговий експеримент, подібний, але в гіршім виданню, до попереднього СОНР. Доля цього останнього чекає правдоподібно і КЦАБ. Україна є **надто важливим чинником** в боротьбі вільного світу проти большевизму, а українська справа є надто дорога нам, щоби можна було робити з них предмет ризиковних і неповажних експеріментів.

Грудень 1952 року.

За Провід Українських Націоналістів

Ген. М. Капустянський
(Заступник Голови)

Дм. Андрієвський (Член) — Проф. Ю. Бойко (Член)

А ЩО НА ЦЕ ТАБІР С. БАНДЕРИ?

«Укр. Самостійник» (орган ЗЧ ОУН) в статті З. К. твердить: «необхідно перед всім українським громадянством відкрито поставити справу. Йдеться про надто важливі речі, щоб їх приховувати, сподіваючись, що УККА заверне з власного почину з небезпечно-шкідливого шляху, на який вступив. На диво всій нашій політичній еміґрації, делегація УККА наклонювала українські середовища ревідувати своє неґативне становище до КЦАБ. Деякі члени делегації не перебирали в арґументах, щоб добитись цього, обіцюючи великі фонди ітп.»... («Укр. Самостійник», 18 січня 1953).

Такій рішучій і тверезій поставі п. Я. Стецька не відповідає становище суперницької групи з під стягу відійшовшого зі сцени С. Бандери — УГВР-и. 25 січня на сторінці **«Сучасної України»** з'явилася стаття В. Стахова, в якій він, побідкавшися над «скомплікованістю» української політики (!), приступив до кадіння, не шкодуючи фіміяму, кошти якого авансом покриті щедрим УККА. Тому стаття пестрить такими перлами красномовности: ... «проф. Добрянський дуже чітко, з докладними нюансами»...; д-р Галичин із справжньою тонкістю і з надзвичайним тактом керував нарадами, спокійно вигладжуючи хвилі дискусій»; ред. Душник визначився надзвичайними здібностями організатора і менаджера»; адв. Пізняк своєю безпосередністю і ясним схоплюванням основи проблеми допомогав поборювати труднощі, які належать до кожної поважної і відповідальної за наслідки політичної наради»...

«Скомплікованість» української політики для УГВР є виправданням **неспроможности цього середовища** мати власний погляд на справу. Тому п. Стахів щиро признається, що: «Чи «Позиції від 27 грудня 1952 р.» є цією відповідною роз'вязкою, оцінить українська громадськість (наразі передусім поза межами батьківщини) та покаже майбутнє»*... Пригадуємо, що укр. «чинники», які колись існували на кошти Варшави в часі пацифікації, ситуацію бачили теж настільки скомплікованою, що також їм бракло відваги знайти чітку до неї поставу.

З життя в ОДВУ

РІШЕННЯ ЦЕНТРАЛЬНОЇ УПРАВИ ОДВУ В СПРАВІ КЦАБу І ПОДІБНИХ ДАЛЬШИХ АКЦІЙ

Понад тридцять років веде Український Нарід тяжку і жертвенну боротьбу з російським большевизмом, з новою формою історичного російського імперіялизму, що зі загрози сусідним народам в Европі й Азії виріс сьогодні у смертельну загрозу цілому світові. Не зважаючи на зовнішні несприятливі умовини, на поставу світових потуг — український нарід ні на момент не переривав своєї боротьби. В часах, коли представники західніх потуг подавали дружню року червоним російським вбивцям і ділили з ними світ, український нарід, українські революційно-самостійницькі політичі сили, зорганізовані головно в ОУН, а в першій мірі в УПА, ні на момент не складали зброї. Коли сьогодні змінюється міжнароднє положення, коли світ стає до одностайної боротьби проти большевицького імперіялизму, всілякі емігрантські карієристи і коньюнктурні елементи, історичні невдачники й авантюристи — намагаються використати положення і покликають до життя різні самозванчі СОНР-и, КЦАБ-и, а в майбутньому напевно їм подібні твори.

Зі жалем стверджуємо, що ці, шкідливі для західнього світу, для проти-большевицької боротьби та для визволення поневолених большевиками народів почини знаходять тут і там на міжнародньому терені прихильників, а в деяких українських одиниць, які мають замало історичного досвіду та які є крайньо політично невироблені, — замалий осуд і відпір. Тому ЦУ ОДВУ, вислухавши на свойому засіданні дня 7 лютого ц. р. звіт представника ОДВУ в УККА про поїздку делегації УККА до Европи, рішає:

1. Висловити якнайрішучіше застереження проти всіляких спроб з якого-небудь боку вманеврувати українські політичні сили на еміграції в КЦАБ, або подібні йому тіла. Окремо гостро засудити всіх тих українських політичних і громадських діячів, які стали на протинародні позиції і в тій чи іншій формі попирали акції КЦАБ чи йому подібні.

2. Трактувати намагання запрягти Українську Справу до реакційного єдинонеділимського возу як розбивання визвольних протибольшевицьких сил українського народу, а тим самим як пряму допомогу російським большевикам.

3. Захищаючи інтереси ЗДА і українського народу, які в однаковій мірі загрожені болшевиками, перед спробами відгрівати старі форми російського імперіялизму, ЦУ ОДВУ доручає своїм клітинам і своїм поодиноким членам:

а) перейти до широко розгорненої політичної акції на терені ЗДА, як серед українського громадянства, так серед американського. Метою цієї акції є освідомити американське громадянство, а в першу чергу американців українського походження, про небезпеки, які несе зі собою попирання яких-небудь форм російського імперіялизму і в потребі активно і зорганізоано протиставитися акції такого попирання.

б) звернутися до відповідних американсько-українських установ і політичних чинників з

пропозицією створити в цій справі об'єднані громадські комітети і переводити під їх керівництвом загально-громадську акцію;

в) створити при ЦУ ОДВУ відповідне тіло для керування цією акцією в рямках членства ОДВУ;

г) доручити всім органам ОДВУ і всьому членству взяти обовязково в цій акції якнайактивнішу участь і просити симпатиків і громадянство прилучитися до неї.

ЦУ ОДВУ як і все членство ОДВУ з тривогою слідкують за явними і скритими маневрами різних російських і міжнародних сил, які намагаються розбити суцільний фронт західнього світу і поневолених народів. Маневри ці в однаковій мірі загрожують як західнім державам, а в першу чергу її провідникові ЗДА, так і усім народам, що сьогодні стогнуть в большевицькому ярмі. Тому обов'язком нас усіх є у відповідній протиакції взяти якнайширшу участь і стати рішучими борцями проти смертельної загрози, яку несе зі собою червоний російський імперіялізм — большевизм.

4-ИЙ ВІДДІЛ ОДВУ ІМ. ЮЛІЯНА ГОЛОВІНСЬКОГО В ГЕМТРЕМК, МІШІҐЕН

До Хвальних Управ, Відділів ОДВУ, Братніх Організації УЗХ, Зарева і їх Шановних Членів.

«...Минає рік за роком, безпосередні свідки недавнього минулого сходять у могилу і забирають з собою частину того, чим жила українська земля, за що боровся український нарід...» — пише Шановний Автор п. др. Зиновій Книш в передньому слові до книжки «Дух Що Тіло Рве До Бою...», про сл. памяти Сотника Юліяна Головінського.

Саме наш відділ ОДВУ, на прохання Шановного Автора, за відомом, згодою і заохотою Центральної Управи ОДВУ, піднявся непоборних труднощів — видати друком вищезгадану книжку.

Книжка появилася мимо великих перешкод ще у вересні 1951 р. і завітала до многих українських осередків у всіх частинах світу, щоб пригадити українській політичній еміграції дні і роки слави й боротьби за волю України.

Книжка цікава, повна динаміки, незнаних досі матеріялів і проблем, повно в ній ілюстрацій, з яких деякі вперше репродуковані. Це дуже цінна історична моноґрафія, яка хоч частинно заповнює люку споминів української революційної дійсности з доби останнього Краєвого Коменданта УВО.

На друк книжки видано понад $2,500, а евентуальний дохід призначено на Український Визвольний Фонд.

Та сьогодні, при кінці 1952 року, зраховуючи продаж книжки, ми ствердили, що за висланих кругло 1,000 книжок на адреси наших Відділів ОДВУ, УЗХ і членів тихже Організацій заплатили лиш одниці. І хоч, як нам прикро, але ми змушені оцею дорогою звернутись ще раз з пригадкою до тих всіх Відділів ОДВУ, УЗХ, Молоді ОДВУ, Зарева та членів загаданих Організацій, які не уважали за вказане за книжку заплатити, або її повернути назад, щоби вони це негайно виконали. Ми не хочемо припустити, щоби їх таке неуважне ставлення до задумів і праці нашого Відділу було вислідом свідомої волі шкодити, але ми припускаємо, що сталось це наслідком припадку і що воно буде в найкоротшому часі направлене.

Ми віримо, що загал нашого членства відгукнеться на наш заклик та поможе нам не тільки зліквідувати наше задовження, звязане з випуском згаданої книжки, але точною вплатою належитости на видану вже книжку уможливить нашому Відділові дальшу працю, якої від нас очікує наша Визвольна Справа.

Управа 4-го Відділу ОДВУ
ім. Сотника Ю. Головінського
в Гемтремк, Мішіґен.

РЕЗОЛЮЦІЯ РІЧНИХ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ 32-го ВІДДІЛУ ОДВУ В МІННЕАПОЛІС

Річні Загальні Збори членів 32-го Відділу ОДВУ в Міннаеполіс, що відбулися 3-го січня 1953 р., схвалили наступну резолюцію:

Річні Загальні Збори членів 32-го Відділу ОДВУ в Міннеаполіс висловлюють своє признання Центральній Управі ОДВУ, яка, як виказує Нью-Йоркська Конференція, взяла рішучий курс на розбудову ОДВУ в масову, міцну духом і цілеспрямованістю організацію, спроможну стати реальним запіллям Українського Визвольного Фронту на Рідних Землях, — запіллям, яке дасть йому потрібу допомогу — моральну, політичну і матеріяльну.

Річні Загальні Збори витають Осередки, які в цьому часі активно включаються в лави Відділів ОДВУ. Наш Рух завжди додержувався засади розбудови власних сил, щоби, спираючись на них, формувати українську визвольну політику.

Річні Загальні Збори витають Організацію Молоді ОДВУ — гідну пробоєву зміну сучаним кадрам ОДВУ. Творення нових клітин Молоді ОДВУ є доказом глибокого розуміння сукопности проблем, що наш Рух ставить перед собою до розв'язання.

Річні Загальні Збори витають Українське Націоналістичне Жіноцтво в ЗДА, зорганізоване в заслуженому Українському Золотому Хресті.

Річні Загальні Збори одобрюють політику ЦУ ОДВУ щодо КЦАБ. Український Націоналістичний Рух в цілому й ОДВУ, як його речник в ЗДА — ніколи й за жодних умов не схвалять якоїсь акції українських чинників, які коштом привілеїв і прав, що випливають з природи української державної суверенности, незломного резистансу Украни — репрезентантом якого в Україні є Націоналістичний Рух — підуть на творення таких бльоків.

Справа визволення України є справою Української Нації й українська визвольна політика не вкладалася ніколи і вкладатися не може в концепції «приватних комітетів» чи то існпірованих націстами в часі власовщини, чи нині кимсь з «американців» для відродження тієїж власовщини.

Ми не проти творення антикомуністичного бльоку. Але ми проти того, щоби під формою такого «бльоку» здійснювати національну політику Москви, коштом національних інтересів поневолюваних Москвою народів, України в першу чергу.

Ми закликаємо українство — спрямувати свої зусилля на міжнародньому полі так, щоби, консолідуючи міжнародні сили для удару по большевицькій Москві, унеможливити рівночасно реалізацію в майбутньому якої-небудь псевдо-федералістичної форми московського імперіялізму, який загрожував би Україні.

КОЛЯДА ОДВУ

Пожертви на Коляду для ОДВУ в 1953 р. зложили:

Відділ 3-ий, ім. Олени Теліги в Амстердамі:

По 2 дол.: В. Лаба, Д-р Я. Кокорудз, Д-р В. Бак, Я. Сохоцький; по 1.50 дол.: Я. Римар, Т. Лаба; по 1,00 дол.: Р. Струк, Р. Лазурко, С. Грибічак, Д-р П. Хребтовський, Д. Матулинський, В. Яримишин, М. Базар, М. Сенів, М.Бабяк, В. Гуміловський, А. Мікульський, С. Яримішин, Н. Римар, В. Микитюк, М. Тарнавський, Т. Сюрко, В. Михайлюк, П. Семків, Ф. Ґудзак, Боґанн, С. Трацей, Й. Базарніцкий, Ю. Грицай, Р. Прийма, Г. Медвідь, В. Боднар, М. Вільчинський. Разом 45,00 дол.

Відділ 4-ий ім. Ю. Головінського в Гемтремк:

По 10,00 дол.: Тоний Бар, М. Ґорин, Д. Шалалапай; по 5 дол.: Я. Стасик, П. Баворовський, Д-р Д. Ткачук, М. Бабій, В. Лаш, П. Єрис, Укр. Демократичний Клюб, С. Білий, П. Старжинський, А. Холевка, М. Чубка, М. Тиро, В. Іванюк, В. Туркевич, К. Сузанський; по 3 дол,: Р. М. Лисейко, М. Привітко, Ґазда, М. Муляр, А. Патра, Д. Васько, Я. Дуб, Д. Березовський, Я. Филипів, В. Кіцул, Б. Дяків, В. Хрін, підпис нечіткий, Є. Зубальський, О. Назаркевич; М. Ониськів, М. Чорний, В. Войтович, І. Лисейко, Ф. Стахира, В. Гамера, В. Бороновський, І. Костюк, Д. Лісовський, О. Сава, Л. Трешневський. М. Прихтко, М. Шаран, А. Кульчицький, П. Черкіс, О. Курочка, І. Федорків, М. Дудар; по 1,50 дол.: І. Богач; по 1 дол.: О. Темник, І Ждан, І. Марко, В. Олійник, П. Купіцький, Погребенний, В. Будор, підпис нечіткий, А. Рижий, І. Лотоцький, Ониськів, К. Данилишин, Д. Шеляк. Разом: 203,00 дол.

Відділ 8-ий в Клівленді

По 10 дол.: І. Добромильский, С. Підзирайло, О. Бойчук; по 5 дол.: І. Білинський, І. Василик, Ю. Гірняк, Д-р М. Грукшвич, О. Диба, М. Дуб, М. Декан, М. Зіньків, М. Кавка, М. Колодій, . Курах, М. Лазута, Лесків, Малисевич, Я. Павлишин, І. Попоянч, М. Столяр, І. Ставничний, Г. Стиник, Я. Тесарович, І. Лилипів, Яремкевич; по 3 дол.: М. Бігун, К. Мельник, В. Мурадь, В. Онисько, М. Павлюк, М. Савінда, М. Цьобан, Слєпко, Б. Білинський, Возняк, Г. Бабій, М. Ковалисько; по 2,50 дол.: І. Фур, Лабет, Ф. Іваночко; по 2 дол.: С. Бушак, Василина, В. Гавриляк, Грабець, П. Дубенецький, І. Іваницький, Т. Жук, Г. Капраль, Кассараба, Кваснюк, Б. Ковальський, Р. Кокець, С. Кірик, Макар, О. Клепак, С. Олексин, Я. Павлишин, С. Когут, Д. Купчак, С. Косик, М. Король, С. В. Радзикевич, М. Стефаник, І. Синичак, І. Кришталович, Панкевич, М. Шостак, М. Ждан, Колода, М. Шиян, Шкарупа, В, Чужак; по 1 В. Камінський М. Оліяк, А. Пацула, К. Пацула, М. М. Римар, І. Слепко, Татарин, Я. Ярема, М. Федорчак, Бурда, Н. Н. Разом: 263,50

Відділ 9-ий в Сиракюзах:

По 5 дол.: С. Пилипчишин, М. Масляк, Ю. Бігуляк, М. Граб, Український Народний Дім; по 4 дол.: М. Середович, Д. Фурнальський; по 3 дол.: М. Ковбасюк, В. Смага, В. Ревюк, І. Камінюк, Л. Залеський; по 2 дол.: М. Кусьма, І. Луцишин, Л. Чумак, Я. Величко, о. В. Середович, К. Бурак, А. Панасишин, В. Осоківський, М. Дзодюк; по 1 дол.: В. Дячук, А. Яворський, Г. Паламар, О. Диксон, М. Хрін, С. Маздір. М. Гусак, Е. Граб, Мих. Клюсик, Мик. Клюсик, Л. Кіт, А. Гайдук, А. Боднар, М. Годзюк, Д. Оринич, О. Шмикалюк, Д-р І. Заваликут, І. Слонський, І. Пиндус, П. Шимин, І. Лущак, Снігур, Г. Бідніцкі; по 0,50 дол.: Т. Шкляренко. Разом: 90,00 дол.

Відділ 10-ий в Нью-Йорку:

по 10 дол.: П. Кучма, Г. Яремчук, «Арка»; по

5 дол.: Р. Крупка, М. і Д. Євчук; по 3 дол.: «Еко»; п о2 дол.: Підгородецький, О. і М. Серна; по 1 дол.: П. Гнатів, Д. Серна, Т. Драпак, А. Гнатів, П. Кінаш, Б. Коваль, В. Берізка, А. Гончар, О. Ґерлях, І. Ковальчук, підпис нечіткий, І. Тащук, П. Боднар, М. Швейк, І. Попіль. Разом: 62,00 дол.

(Далі буде)

На ПРЕСОВИЙ ФОНД «Самостійної України» зложили:

32-ий Відділ ОДВУ в Мінnеаполіс	25,00
Степан Коцюба	20,00
Степан Куропась	10,00
Д-р Тома Лапичак	10,00
Д-р Юліян Вассиян	5,00
Микола Ткачук	5,00
Степан Маланчук	5,00
Андрій Гаєцький	5,00
Володимир Зарицький	5,00
Інж. Юрій Артюшенко	5,00

ЗАКОРДОННІ ПРЕДСТАВНИЦТВА «Самостійної України»

Канада:
INDEPENDENT UKRAINE
P.O. Box 276
Winnipeg, Man., Canada

Аргентина:
NASH KLYCH
Maza 150
Buenos Aires, Argentina

Бразилія:
STEPAN PLACHTYN
Pr. Gen. Ozorio 568
Curityba - Parana, Brazil

Австралія:
PR. A. SYCHYNSKYJ
26 Beaconsfield St.
Auburn, Sydney, NWS Australia

Англія:
W. S. SHEWCHUK
123 Notting Hill Gate
London, Well, England

Франція:
A. DOMARADZKY
13 rue Biot
Paris 17, France

Італія:
DR. W. FEDORONCHUK
Via Nemorense 100, Inr. 22
Roma, Italia

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

2. Це число висилаємо на адреси предплатчисло нашого журналу появляється зі значним спізненням, за що просимо вибачити наших передплатників. В будучому журнал виходитиме постійно і точно, а тому і просимо вплачувати передплату на біжучий рік.

Це число висилаємо на адреси передплатків з минулого року. Наступне число висилатимемо тільки тим передплатникам, які вплатили передплату повністю або частинно на біжучий рік. З огляду на скрутне фінансове положення Видавництва ми не мохемо висилати журнал в борг та ще доплачувати до того кошти поштової пересилки. Сподіємось, що наші читачі та передплатники це зрозуміють та вчас вплатять належитість за передплату, щоби оминути задержки журналу.

3. Звертаємо увагу на нову зміну адреси Видавництва, на яку належить від тепер висилати усе листування, зв'язане з журналом.

Нова адреса журналу є:

INDEPENDENT UKRAINE
2000 W. SUPERIOR STREET
CHICAGO, ILL.

4. Усі зміни адрес, справлення неправильно поданих адрес та усі реклямації просимо подавати свечасно до Адміністрації на подану вище адресу з дописокою: «Адміністрація». На зміну адреси належить долучити поштовий значок вартости 10 ам. центів.

5. Адміністрація журналу пошукує кольпортерів і продавців журналу в поодиноких осередках скупчення нашої еміґрації. Коль портерам і продавцям даємо 25 відсотків рабату.

ЧИТАЙТЕ І ПЕРЕДПЛАЧУИТЕ ЖУРНАЛ «САМОСТІЙНА УКРАЇНА»